

Vetja po pošti:

za celo leto naprej . . . 26.—
za en mesec . . . 2/20
za šestmesečno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na domu:

za celo leto naprej . . . 24.—
za en mesec . . . 2.—
V pravi preložen mesečno . . . 1/80

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . 7.—
za šestmesečno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat . . . po 30 v
za dva- in večkrat . . . 25
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.

Poslano:

Enostolpna pettivrsta po 80 v

Izhaja vsak dan izvenredno delje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga vzni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, born.-hero. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Delo državnega zbora.

Državni zbor, ki se bo v malo tednih sešel, bo našel toliko in tako važnega in odločilnega dela, da vsega gradiva ne bo mogel v kratki dobi obvladati, ali pa vsaj le z veliko težavo in pri največji varčnosti s časom. Že tisti program, katerega je predložila vlada (oziroma ga bo predložila), je tako obsežen, da bi zaslužil dolgo zasedanje; temu programu se bo pa pridružilo gotovo še nekaj točk iz parlamenta samega, ker imajo po triletnem molku ljudski zastopniki, če hočejo zaslužiti to ime, gotovo toliko, če ne več, želja na svojih scih, kakor pa vlada sama.

Celo tvarino je težko pregledati tako natanko, da bi že danes mogli govoriti obširneje o vsaki točki in izreči o njej svoje mnenje. Da se pa stvar razdeli na gotove skupine, in o teh je že možno reči kakšno mirno besedo.

Prvi del delavnega programa se bo pečal z državnim zborom samim. Glavna točka te skupine je prememba poslovniške, oziroma poskus, da se prepreči v bodočnosti vsaka brezplodna obstrukcija, ki bi pametno delo le ovirala, ne koristila pa nikomur nič. Kar se tiče reforme poslovnika, gredo mnenja daleč narazen. Od policijske sile pa do najidealnejšega ocenjevanja moralne moči, ki tiči v parlamentu samem kot takem, so zastopane skoro vse nijanse. Mi se kot prava ljudska stranka ne moremo ogrevati za silo in naše mnenje je, da ni nemogoča taka rešitev tega vprašanja, kakor je parlamentu edino prikladna, da namreč državni zbor sam sebi da opravičilo, v sporazumu z vlado. Nekoliko koncilijantnosti je treba na obeh straneh, in potem bo mogoče varovati oba ustavna interesa: interes vlade in še bolj interes parlamenta kot neodvisnega ljudskega zastopa. Parlament, v katerih stoji za ali pred vrati oboroženi ljudje, niso za naše stoletje in nasprotujejo modernemu časovnemu naziranju.

Drugo skupino vprašanj bi lahko imenovali narodnostno-politično. Tudi ustavno, če že kdo tako hoče. Katere smeri se bodo tu pojavile, nam je že danes prav dobro znano, zato si prihranjujemo o tem rajše vsako nadaljnjo razpravo. Naš program je znan vladi, je znan strankam, je znan celemu svetu, ker ga oznanjujemo že desetletja javno in neprikrito in tudi danes ni nobenega vzroka, da ta program ali tajimo ali predelavamo ali kar že, ker je v popolnem soglasju z modernim demokracijskim naziranjem, drugič pa patrijotičen skozi in skozi. Če zlobni ljudje in pa pred pametjo zakrknjeni možgani tega

nočejo uvideti ali pa ne morejo, potem pa to ni naša krivda. Za utopične fiksne ideje, ki kalijo razum, mi nismo odgovorni.

Toda nekaj drugega je, kar moramo pri tej priliki omeniti. Vsako delo, torej tudi politično, mora imeti trdno in solidno podlago, če hočemo doseči siguren uspeh. Te podlage pa za enkrat nimamo, ker ne pozna danes še nihče mirovnih pogojev, ko bo vendar rešitev poljskega vprašanja jako močno vplivala na državnopravno vodstvo Avstrije.

Zato smo mnenja, da bo državni zbor najboljši in najlažje izpolnjeval svojo nalogo pri reševanju gospodarskih vprašanj. Tu bo treba marsikaj povedati, kar temu ali onemu ne bo všeč.

Kmetijski tečajji za vojne invalide.

Največ vojnih invalidov bo pripadalo kmetijskemu stanu. Pri teh invalidih se je bati, da bodo popuščali svoj poklic in ga bodo hoteli zamenjati s kako lahko službo po mestih. Mnogim bo namreč vpadel pogum, da bi se zopet lotili kmetijskega dela, ker se jim bo zdelo pretežko in pretrdo. Na ta način bomo izgubili na kmetih mnogo delavnih rok, ki jih na deželi čimdalje težje pogrešamo. Če je v mirnih časih hotelo vse v mesta, se je tega tudi pri invalidih bati.

Zaraditega moramo pravočasno skrbeti, da se kmetijski invalidi vrnejo nazaj k svojemu poklicu in da se jim pripomore do potrebne delazmožnosti. Danes ko je kmetijski obrt najbolj važna za naš obstanek in ko povsod manjka delavnih rok, je nujna potreba, da se ti invalidi poprimejo zopet svojega poklica in da pomagajo po svojih močeh pri kmetijskem delu.

Velikovredna je v tem oziru skrb vojaške uprave, ki dela na to, da se kmetijski invalidi ne zgube po mestih, kjer bi jih čakalo večje ali manjše pomanjkanje in siromaštvo, ampak da se povrnejo nazaj k svojemu poklicu.

Vojaška uprava skuša to doseči na ta način, da pošilja invalide najprej v ortopedične zavode in potem še v kmetijske tečaje.

V ortopedičnih zavodih skušajo pohabljeni ude (roke, noge) s posebnimi aparati in vajami pripraviti do tega, da pridobijo več gibčnosti in postanejo bolj uporabni za posamezna dela. Za take invalide pa, ki jim manjkajo posamezni udje, se priredijo umetni udje (proteze). Pri dobri volji in s potrebnimi vajami je mogoče te nadomestne ude rabiti za različna dela.

V kmetijskih šolah pa skušajo invalidom pomagati do potrebnega vese-

lja in poguma za kmetijski stan in za kmetijsko delo. V teh zavodih se invalidi praktično vežbajo v različnih kmetijskih delih, ki se jim najbolj prilagajajo z ozirom na njih invaliditeto in domačo potrebo. Razentega imajo tudi šolski pouk v tistih kmetijskih strokah, za katere kažejo največ veselja in sposobnosti. Na ta način se skuša s priučevanjem potrebnih vednosti nadomestiti telesne pomanjkljivosti in tako pomagati invalidom do večje sposobnosti.

S takimi vajami in s takim šolanjem so se dosedaj po drugih deželah že prav lepi uspehi. Kmetijski sinovi, ki so obupali nad svojo prihodnostjo, so se zopet pogumno poprijeli domačega dela.

Ne le sinovi, ki jim je namenjena domača kmetija, se vračajo domu, ampak tudi drugi, ki pomagajo sedaj pri domačem gospodarstvu ali pa gredo v kmetijske službe, kakor n. pr. za pristavnike, valpete in gospodarske pomočnike (paznike), za hlevske pomočnike in mlekarje, za sadjarske in vrtnarske pomočnike, za drevničarje, viničarje, za poljske in gozdne čuvaje, za travniške paznike in planšarje, za čebelarje, za strojnike itd.

Pri nas je poklicana predvsem kmetijska šola na Grmu, da se na njej vpeljejo taki tečajji, ker ima vse potrebne pripomočke za to.

Sedaj se uče kmetijski invalidi na c. kr. obrtni šoli v Ljubljani in sicer v kmetijski stroki po 4 ure na teden. To je pa premalo. Razentega manjka na tej šoli tudi potrebna prilika za vežbanje invalidov v raznih kmetijskih delih, ker nima ta šola nobene kmetije.

Nujna postaja zaraditega potreba, da se vpeljejo tudi pri nas po vzgledu drugih dežel tečajji za kmetijske invalide na kmetijski šoli, ki je z vsem potrebnim opremljena za tak pouk.

Ti tečajji naj bi bili različni, daljši in krajši, in naj bi se ravnali po potrebi in po sposobnosti ozir. invaliditeti udeležencev. Za kmetijske sinove, ki so poklicani prevzeti domače gospodarstvo, ali pa poklicani na domačem domu pomagati kot gospodarski pomočniki, naj bi se uredili splošno kmetijski tečajji z vsem potrebnim poukom v glavnih kmetijskih strokah. V zvezi s temi tečajji naj bi se prirejali krajši tečajji za posamezne kmetijske stroke kakor n. pr. za strežbo in krmljenje živine, za molžo, za vzgojo in oskrbovanje drevja, za vinogradništvo itd. Te posebne tečaje naj bi obiskovali invalidi, ki si žele takih služb in ki bi bili pripravljeni zanje. Ti krajši tečajji naj bi trajali po 1 do 3 mesece.

V vseh teh slučajih bi se moralo po-

lagati na praktično šolanje in na praktično vežbanje glavno važnost.

Kmetijska šola na Grmu je sedaj sicer brez učnih moči, ker so vsi trije strokovni učitelji v vojni. Šolski prostori so tudi zasedeni po vojaštvu in drugih zavodih. Ako naj se tedaj šola uredi za invalide tečaje, je treba, da se na šoli najprej izvedejo vsi potrebni pogoji za tak pouk in da se najzaj pridobijo potrebne učne moči.

Z ozirom na pomen, ki ga imajo ti tečajji za bodočnost naših invalidov in za bodočnost našega kmetijstva, ne bo vpejla teh tečajev na Grmu delala nobenih zaprek, ako se bodo resno zavzeli za to vprašanje vsi poklicani činitelji, kar bi bilo danes nujno želeli.

Rohrmann.

Za šesto vojno posojilo!

Kranjsko društvo za podpisovanje vojne posojila v Ljubljani je, kot je bilo že objavljeno v časopisih, na izredni glavni skupščini dne 14. maja 1917 sklenilo sodelovati pri VI. vojnem posojilu. Dolžnost in namen društva je omogočiti pred vsem manj premožnim slojem udeležbo na vojnem posojilu. Kdor hoče postati član društva, mora podpisati najmanj 1 delež, ki znaša 50 K. Ni mu pa treba plačati tega društvenega deleža v gotovini na enkrat, temveč v 9 zaporednih mesečnih obrokih, kojeva prvi znaša 10 K, vsi ostali pa po 5 K. S tem je pa tudi najmanj premožnim slojem omogočeno, podpisati vojno posojilo; kajti za vsak podpisani in plačan članski delež dobi vsak društveni član zadolžnico vojnega posojila v visokosti njegovih deležev. Seveda ima pa vsakdo pravico tudi takoj pri pristopu k društvu vplačati vse podpisane deleže v gotovini, kar je zanj tem boljše, ker se mu v tem slučaju ne računajo zamudne obresti od posameznih poznejše plačanih obrokov. Popolna varnost, visoka rentabilnosta in velika važnost vojnega posojila za obstoj in procvit države so že vsakomur dovolj jasna. Vsaka beseda v tem pogledu je preveč; in radi tega previden patriot ne bo zamudil prilike, naložiti del svojega premoženja v vojnem posojilu. Tudi prebivalstvo kranjske dežele se je v polnem obsegu odzvalo pozivu domovini in razumu ter se v najvišji meri izkazuje na dosedanjih vojnih posojilih.

Da ne zaostanemo za drugimi avstrijskimi narodi pri VI. vojnem posojilu, ponovno apeliramo na prebivalstvo kranjske dežele:

Segajte po prigrasnicah VI. avstrijskega vojnega posojila, podpisujte ga v naj-

LISTEK.

„V kraljestvu palčkov“

Bajka v 3 dejanjih. Spisal Josip Ribičič, pevske točke uglasbil Ivan Grbec.

Vsebinska bajke, katero igrajo otroci Ciril-Metodovih šol v Trstu v ponedeljek 21. t. m. ob 8. zvečer v deželnem gledališču v Ljubljani.

Prvo dejanje.

Ko razprostire noč svoja krila na zemljo, pokolna izza drevesnih vrhov v kraljestvu palčkov. Vrtar jo pozdravi in udari ploščo, naznanjajoč čas dela. Vsi palčki se vzbude, pozdravijo s pesmijo svoje solnce-luno, svojega kralja ter pojejo slavo svojemu rodu. Vsi se podajo veseli na delo, le kraljevi norček bi se rad nekoliko zakimal. A tudi kralj ni dobre volje. Žalosten premišljuje svoje vsakdanje življenje, brez izprememb — želi si nečesa izvanrednega — srce mu hrepeni po nečem, za kar ni našli besed. Vse se mu zdi vsakdanje. Goba, ki jo prinesejo palčki-llovci, je goba, kot vsaka druga; kobilica, ki so jo ujeli in ki jo opevajo z lovsko pesmijo, ne more utešiti kraljevega hrepenenja. Niti pesem in ples vil ga ne razvedri. A ko pripelje vrtar malo deklico — Anico, ki se je izgubila v gozdu, se prikaže v kralju hrepenenje v jasnejših obrisih. Sko-

ro ve, po čem mu je želelo srce: postala naj bi njegova kraljica. A Anica hoče le k svoji mamici. Palčku pa je mamica neznan pojem. Priskočijo mu na pomoč vile in mu v melodramu razložijo, da je mamica ljubezen, sreča in neizmeren zaklad, brez katerih reči bi Anica ne mogla živeti. Kralj se odloči najti to troje ter pošlje oba svetovalca iskat srečo in ljubezen, norčka pa zaklad. Anica mora ostati med tem v kraljestvu. Zlato krono in zlato posteljico za Anico morajo nemudoma skovati palčki-kovači.

Drugo dejanje.

Tretja noč se blizu svojemu koncu, a odposlancev še ni domu. Kralj hodi po dublini in se razburja meneč, da so se mu odposlanci izneverili in uprli; kajti rok, v katerem so se morali vrniti, je že potekel. Anica spi mirno v zlati postelji in sanja o mamici. Vile pridejo vse zasople, ker se boje, da so zamudile kronanje. Kralj jim razloži vzrok svoje jeze in se še bolj razburi. V tem priteče vrtar in pove veselo vest, da je zagledal v dalji prvega svetovalca.

Drug za drugim pridejo odposlanci in vsak prinese s seboj, kar je našel. Prvi prinese skrinjo z denarji, kajti tej so posvetili ljudje, ki jih je obiskal, svojo ljubezen. Drugi je izvedel, da imenujejo ljudje največjo srečo, dostojanstvo in čast, pa prinese lovorov venec. Norček pa prinese zaklad, brez katerega ni mogla živeti stara žena

— mačko. Vsakemu izmed odposlancev zapojejo palčki in vile pesem, ki hvali njih modrost. Palčki ne čutijo zasmeha v slavo-spevu vil, srečni so in veseli ter zbude svojo kraljico. Anica stopi pred prinesene stvari in jih spozna. Kralj je žalosten, ker se mu ni posrečilo najti mamice — a njegova ljubezen do Anice je prevelika, da bi ji dovolil vrniti se k mamici. Niti groznja vil ga ne omehča. Za vse slep, zapodi vile in ukaže zastražiti duplino.

Tretje dejanje.

Mračni se. Vsi palčki — razven stražnikov — še spe. Iz dalje se začuje pesem vil — uspavanka, ki uspava še stražnike in vrtarja. Vile pridejo, odpeljejo Anico in položijo v posteljo umetno punčko. Komaj so odšli, izide luna, palčki se vzbude, zapojejo svojo jutranjo pesem in se vesele, kajti v tej noči bo kronana kraljica. Kralj ulaže zbudi Anico, a punčka je mrzla in njene očke so mrtve. Kralj je obupan. Palčki prinese nosilnice, odnese kraljico, da jo položi v stekleno rakev. V dalji se prikažejo vile, ki plešejo svoj ples.

Železen zid ob Soči.

Josip Munda 87. pešpolka nam piše z bojišča:

Večkrat sem bral v časnikih o junstvu tega ali onega polka, ki brani našo fronto dol ob Soči proti oholemu sovra-

niku. Žal, od našega spodnještajerskega 87-tega pešpolka pa se ne najde nobeden, ki bi vsaj nekoliko označil njegove zasluge.

Vendar pa tudi mi, sinovi slovenskih mater zaslužimo, da se nas postavi v prvo vrsto med tiste, ki tvorijo železen zid na laški fronti. In kako tudi ne! Saj stoji našemu polku na čelu mož, vreden vse pohvale, v katerega so obrnjene oči nas vseh. To je dobroznani polkovnik H. Res, polk si ne more želeti boljšega poveljnika, bolj milega očeta. Za vsakega ima prijazno besedo, z vsakim govori kakor oče s svojim ljubim sinom. Zato ga po pravici imenujemo svojega očeta. In ob težkih časih, ki jih je imel prestati polk, — ko je zahtevala usoda tudi žrtev, — je postalo oko blagega poveljnika rosnost.

Že začetkom vojske v Galiciji je imel polk prestati hude boje, pa pod spretnim in pogumnim vodstvom svojega poveljnika je prišel vselej zmagoslavno iz boja. In ko je l. 1915. Lah na elijastki način pretrgal prijateljske zveze z našo monarhijo, je bil jeseni istega leta polk prestavljen na južno fronto. Tukaj so zopet pokazali naši fantje največja čuda junastev. Dobro ve naše armadno vodstvo, da z našim polkom postavi nerazrušljiv zid proti sovražniku in zato imamo čast braniti najnevarnejše točke na fronti.

Vsem dragim rojakom, prijateljem in znancem priskrbe pozdrave z bojišča pošiljajo vojaki 87. pešpolka.

večji meri in pristopite našemu društvu kot člani! Nikdo naj se ne izgovarja, da mu razmere ne dopuščajo podpisati vojnega posojila v večji meri. Tudi najmanjši znesek, ki se ga položi domovini na oltar, pripomore h končnemu, velikemu in dobremu uspehu in po teh malih subskripcijah se je pri dosedanjih vojnih posojilih nabralo milijone in milijone. Kdor tedaj ne more na enkrat podpisane vojne posojila plačati v gotovini, naj pristopi našemu društvu kot član in uplača svoje deleže, za katere mu društvo preskrbi vojno posojilo v 9 mesečnih obrokih. Ne bode mu žal, kajti svoj denar bode popolnoma varno naložil in rentabilitacija VI. vojnega posojila je večja kot pa vseh dosedanjih in znaša pri 40 letnem vojnem posojilu v slučaju izžrebanja v letu 1920 celih 7.29% pri najkasnejšem izžrebanju pa še vedno 6.07%, 10 letne zakladnice VI. vojnega posojila se pa z ozirom na uradni kurs pri 1/2% bonifikaciji tudi obrestuje po 6.4%, kolikor ne plača obresti nobena hranilnica ali banka.

Vsi mali šteditelji naj tedaj ne zamude prilike, ki se jim nudi, naj pristopijo k društvu kot člani ter s tem participirajo na dobrotah VI. avstrijskega vojnega posojila! Odbor.

Kranjsko društvo za podpisovanje vojnega posojila sporoča vsem svojim poverjenikom t. j. župnim in občinskim uradom, šolskim vodstvom itd., da prične z razpošiljanjem svojih tiskovin in društvenih priključnic v teku prihodnjih dni. Naproša pa svoje poverjenike že danes, da prično radi kratkega subskripcijskega roka, ki je določen samo do 8. junija 1917 takoj v svojih okrajih z agitacijo za pristop k društvu in propagando za podpisovanje VI. vojnega posojila. Tudi naproša društvo za sodelovanje vse urade in druge merodajne činitelje, kakor zlasti denarne zavode.

Vsem denarnim zavodom se bodo uposlele priglasnice za pristop k društvu, kajti ravno denarni zavodi imajo največ prilike, malim štediteljem priporočati podpisovanje VI. vojnega posojila in pridobivati našemu društvu novih članov. Vsakdo, ki se zanima za društveno podpisovanje, dobi zahtevano množico tiskovin na razpolago. Vsa podrobna pojasnila se pa dajo v društvenem lokalu v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 7/II., vrata št. 27. Uradne ure za stranke so vsak delavnik od 9.—12. ure dopoldne. Če bode vsak poverjenik in če bodo denarni zavodi storili svojo dolžnost in se odzvali našemu društvu, potem je sijajen uspeh VI. vojnega posojila in patrijotičen namen društva dosežen.

Radi tega takoj na delo.

Odbor.

Hipoteke v svrhu podpisa vojnega posojila.

Že pri prejšnjih vojnih posojilih so razni denarni zavodi, tako Kranjska deželna banka v Ljubljani, dovoljevali v svrhu podpisa vojnega posojila hipotekarna posojila pod zelo ugodnimi pogoji. Akcija je tudi na Kranjskem imela lep uspeh in so se posestniki že v več slučajih poslužili izrednih ugodnosti, ki jim nudi podpis vojnega posojila na podlagi najetega hipotekarnega posojila. Da pospešuje najemanje hipotekarnih posojil v svrhu podpisa vojnega posojila, je tudi vlada, kot znano, dovolila za najetje takih hipotekarnih posojil zelo dalekosežne pristojbinske oprostitve in olajšave. Te pristojbinske olajšave so bile tudi za VI. vojno posojilo priznane in še celo razširjene glasom naredbe finančnega ministrstva z dne 7. maja 1917, d. z. št. 201.

Za podpis vojnega posojila na podlagi hipotekarnega kredita prihaja naravno v poštev le nabava vojnega posojila z daljšim povračilnim rokom, t. j. 40letnega 5½% amortizacijskega državnega posojila. Rentabiliteta tega vojnega posojila znaša, kot je razvidno iz objavljenega prospekta, z ozirom na čas izžrebanja 6.07 do 7.29%. Ker so tudi pri VI. vojnem posojilu večji denarni zavodi radi pripravljeni, dati na razpolago za podpis vojnega posojila primerne hipotekarne kredite po kolikor mogoče nizki obrestni meri, je torej ta transakcija za posestnike zelo dobičkanosna, ker prejemajo na obrestih vojnega posojila mnogo več, kot pa jim je treba plačevati za obresti najetih hipotekarnih posojil.

Tako dovoljuje n. pr. Kranjska deželna banka v Ljubljani v svrhu podpisa vojnega posojila hipotekarna posojila po obrestni meri 4¾% proti 40letni amortizaciji. Na ta način se iz obresti podpisanega vojnega posojila poravnava vsakoletne obresti ter še tudi amortizacijska kvota, t. j. del glavnice! Po 40 letih je tako hipotekarno posojilo pri imenovanem zavodu popolnoma odplačano, posestniku pa ostane cel subskribirani znesek vojnega posojila kot čisti dobiček! V slučaju, da se zadolžnice vojnega posojila izžrebajo preje kot v 40 letih, se iz povrnjene glavnice vojnega posojila poravna še takrat neodplačani ostanek hipotekarnega posojila, pre-

bitek pa se izplača lastniku vojnega posojila.

Na ta način je omogočeno mnogo hišnim posestnikom, ki nimajo sicer gotovine na razpolago, a posejudejo neobremenjena ali le malo obremenjena posestva, udeležiti se s primernim zneskom podpisovanja vojnega posojila ter tako na eni strani zadostiti svoji patriotični dolžnosti, na drugi strani si pa zagotoviti izredne ugodnosti gori opisane finančne transakcije. Upravičeno je torej pričakovati, da bode to vabilo našlo pri interesiranih krogih kar največ odziva!

Naznanilo o sprejemu v knezoškofjski zavod Sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano za šolsko leto 1917-18.

V knezoškofjski zavod sv. Stanislava se sprejemajo telesno zdravi in pravno nepokvarjeni mladeniči, zlasti taki, o katerih je upati, da se bodo po dovršenih študijah posvetili duhovskemu poklicu.

V zavodu je popolna gimnazija s pravico javnosti. Gojenci dobivajo v zavodu vso oskrbo, namenu primerno vzgojo in pouk v obsegu in po načrtu, kakor to vlevajo avstrijske šolske postave.

Za mladeniče iz ljubljanske škofije je cela plača 600 K na leto, za mladeniče iz drugih škofij pa 800 K. Nekoliko gojencev se sprejme tudi brezplačno ali po znižani ceni, kolikor to dopuščajo sredstva zavoda. Vendar morejo dotični gojenci to dobroto le tako dolgo uživati, dokler se je po svoji pridnosti in po svojem lepem vedenju kažejo vredne. — Šolnina se ne plačuje. Le za prvi sprejem se plača pristojbina 10 K; pri vsakoletnem sprejemu pa se plača 4 K za učila. Vrh tega plača vsak gojenec 1 K za knjižnico.

Prošnja za sprejem, naslovljena na kn.-škof. ordinariat v Ljubljani, naj se prinese ali pošlje v zavod v Št. Vidu vsaj do 20. junija.

Prošnji je priložiti: a) krstni list; b) potrdilo o stavljenih kozah; c) izpričevalo o dovršeni ljudski šoli s pripomnjo, da se je izdalo, ker hoče učenec vstopiti v gimnazijo; d) izkaz o imetju, če prosí, da bi bil sprejet brezplačno ali po znižani ceni. Kdor bi želel bolj natančnih pojasnil, naj se obrne do podpisane vodstva.

V Št. Vidu nad Ljubljano, dne 16. maja 1917.

Morilec grofa Stürgkha dr. Friderik Adler pred sodiščem.

Včeraj v petek dne 18. t. m. se je pričela razprava proti morilcu grofa Stürgkha dr. Frideriku Adlerju. Razprava je javna in se vrši v dunajski porotni dvorani pod predsedstvom podpredsednika dunajskega deželnega sodišča dvornega svetnika pl. Heidta. Obtožbo zastopa prvi državni pravdnik dvorni svetnik dr. pl. Höppler. Branitelj je dr. Gustav Harnper.

Obtožnica razpravlja podrobno že znane dogodke v hotelu Meitzl & Schaden.

Obtoženec je izjavil že pred preiskovalnim sodnikom, da odklanja odločno za svoja izvajanja označbo »obramba«. Za umor se je odločil, ki je Stürgkh prepovedal za 23. oktobra napovedano zborovanje, katero so sklicale meščanske stranke. Smatral je, da je ta trenotek pripraven za razumevanje tega njegovega koraka. Dr. Adler označuje umor ministrskega predsednika kot »demonstracijo«. Ta »manifestacija« naj pokaže vendar enkrat svetu avstrijske razmere; to so po obtožbenem mnenju one omejitve in prisilne odredbe, ki so bile proglašene vsled vojnega stanja. Dalje je bil njegov podrejen namen tudi ta, predočiti socialno-demokratski stranki njeno strahopetnost, ker je opustila vsak boj proti izjemnim odredbam. Končno je bil namen dejanja nekako svarilo na »vladajoče« v Avstriji, pa tudi v drugih državah, da odnehajo s takimi odredbami in kršitvami ljudskih pravic.

Dr. Friderik Adler zanika, da bi bil anarhist v starem pomenu besede. Ko se je vrnil iz Švice na Dunaj, si je izvolil za svojo življensko nalogo posvetiti vse svoje moči delavskemu gibanju v Avstriji. Postal je tajnik nemške socialno-demokratske stranke. V mirnem času se je navidezno strinjal Adler s temeljnimi nazori avstrijske socialne demokratske stranke, čeravno je tudi prišlo do sporov. Z napovedjo vojne pa je nastopal prevrat v njegovem mišljenju, ki ga je vrgel v besno opozicijo proti oficijelni soc. demokratski stranki. Posebno katastrofalno je vplivalo na dr. Adlerja nastop nemške socialne demokracije v znani seji nemške državne zbornice dne 5. avgusta 1914. Adler je čutil takrat zavest, »da so vsi njegovi življenski načrti in njegova življenska naloga« padli v vodo. Od takrat je vodil proti socialni demokraciji neizprosno boj z besedo in peresom in vključ temu, da je še ostal v službi strankinega tajništva, se ni smatral več za pristaša oficijelne stranke.

Glede na duševno stanje obtoženčeve pravi strokovnjaško mnenje medicinske fakultete, da je dr. Adler brezdvomno pred postavo odgovoren.

Pri vstopu v sodno dvorano je pozdravil dr. Friderik Adler smehljaje navzoče znanke, predvsem svojega očeta dr. Viktora Adlerja in svojo ženo, rusko socialno demokratkinjo. Obtoženčev branitelj je stavljal pred vsem predlog in ga obširno utemeljeval, naj se izreče sodni dvor za nepristojnega in naj odstopi kazensko zadevo porotnemu sodišču. Kazenska naredba, ki je razpustila porotna sodišča, je iz razlogov zakona neveljavna. Proti temu naziranju je nastopil državni pravdnik in sodni dvor je po kratkem posvetovanju proglasil svojo pristojnost.

Zaslišanje obtoženca.

Po prečitaniu obtožnice se prične zaslišanje obtoženca, ki traja celih šest ur. Obtoženec se prizna za krivega le v toliko, kot vsak častnik, ki je bil v vojni ubit ali je dal povelje za ubijanje. Nič manj in nič več. V daljših izjavah dokazuje obtoženec, da je bil že pred dejanjem čisto na jasnem, da ga bodo hoteli proglasiti za duševno abnormalnega. Že v preiskovalnem zaporu je imel voditi hude boje, da dokaže svojo popolno odgovornost za svoje dejanje. Dr. Adler pravi, da bo njegov branitelj še dalje poskušal proglasiti ga za abnormalnega, toda proti taki nameri bo nastopil z vsemi svojimi silami. »Branitelj ima dolžnost, skrbeti za moje telo«, pravi obtoženec, »jaz pa da nastopim za svoje prepričanje, ki je veliko več vredno kot to, da je en človek več v tej vojni žrtvovan.«

Pred vsem naglašuje obtoženec, da ni izvršil umora v zmešanosti razuma, ampak popolnoma premišljeno. Ko je prestopil v oktobru to hišo, je bil prepričan, da je ne bo več živ zapustil in da ga bo sodni dvor vsaj po tedanji politični situaciji obsodil na smrt na vesalih in danes je prepričan, da se ne more razsodba drugače glasiti. Zato ne bo nič takega govoril, da bi vplival na sodnike. Če bi pa bile klopi tako zasedene, kot zahteva zakon, potem bi se razsodba mogoče drugače glasila.

Obtoženec polemizira proti obtožnici in konstatira, da je državni pravdnik prezrl prave probleme. Treba je upoštevati, da ne živimo v urejeni državni obliki in zato pride vprašanje v čisto drugo luč, dobi čisto drug značaj. Če tako presojava vso zadevo, pridemo do zaključka, da je mogoče umor kot bojno sredstvo moralno opravičiti. Že sama sedanja razprava opravičuje njegovo dejanje in dokazuje v kakih žalostnih pravnih razmerah živimo. Ta občutek, da ni pravice, in zavest omadeževane časti, zavest sramote biti Avstrijec, je napravil na obtoženca močan utis. Govornik razpravlja nato razmere pod Stürgkh-Hochenburgerjevim režimom. In če govori proti sodnemu dvoru, ne dokazuje, da priznava sodišče, ampak govori le proti šestim osebam in se klone le sili, to je oboroženemu vojaku.

Dr. Adler polemizira proti oficijelni socialni demokraciji. Pravi, da živimo v državi, kjer imamo za prepričanje ljudi samo zasramovanje. To je Metternichov duh, ki je potlačil Avstrijo poleg Rusije do ne-civilizirane države. Historičen razvoj je pokazal, da vlada v Avstriji med vsemi narodi in konfesijami duh notranje laži. To tudi v soc. demokratski stranki, ki ni

ravnala po soc. demokratskih ampak po nemško nacionalnih načelih. To umazanost laži je hotel s samokresom iz soc. demokratske stranke izmiti. Če je izjavil dr. Renner, da se strinja s takimi nemško-nacionalnimi temeljnimi nazori, pomeni to samo akt notranje laži.

Sadaj pošilja zunanji urad zastopnike oficijelne soc. dem. stranke kot potujoče agente — commis voyageur — v Stockholm. Manjšina avstrijske stranke ne bo tam zastopana, toda govorilo se bo o nji. Za to bo skrbela razsodba sodnega dvora.

Obtoženec povdarja, da je bil cel življenje revolucionar in da je bil pojme revolucije resno. Jedro našega programa je bilo, naj izpade vojna tako ali tako, mi nečemo ne premagancev ne premaganih, mi nečemo nobene osvojevalne politike. Socialni demokrati smo vedno povdarjali, da ne vodijo boj za angleške, nemške ali avstrijske proletarce, ampak za proletarce celega sveta. S tem, da je zgrabil za orožje, je hotel prisiliti svoje strankine pri stase, da priznavajo: ta mož misli resno in da svoje življenje za svoje ideale. Renner in Seitz bosta morala zavzeti nasproti temu dejstvu svoje stališče in se ne bosta več upala govoriti delavcem, da je akt sil izključen.

Govornik razpravlja o cenzuri pod Stürgkhovim režimom, ki je morala vsakega urednika tirati v obup. Soc. demokratski listi so morali priobčevati od policije inspirirane članke, da se izognejo nevarnosti ustavitve. Soc. dem. uradnik neke bolniške blagajne je bil obsojen na smrt, ker je razmnoževal neko pesem, ki je bila brez ovire priobčena v »N. Fr. Presse«. Posebno ta slučaj je napravil na obtoženca globok utis. Dve leti in pol nismo vedeli, kdo vlada. Če je človek prišel h kakemu ministru s pritožbo, se je glasil odgovor, da je to Stürgkhova zadeva, Stürgkh pa se je izgovarjal, da spada to v vojaški delokrog. Bil je to sistem kompetence in nihče ni mogel zvedeti, kdo nosi odgovornost.

Najtežje pa je občutil brezparlamentarno dobo. Vsak, kdor je ohranil le iskrico demokratskega čustvovanja v sebi, je moral občutiti to nevzdržljivo stanje kot strašno in uničevalno. Mi smo vedeli, da se pogaja Stürgkh z nemškimi radikali, z Wolfvimi tovariši o oktroiranju ustave, o resničnem državnem prevratu in da so pripravljeni sodelovati pri tem prevratu. Na vprašanja državnega pravdnika in sodnikov je pojasnjeval obtoženec svoje psihično stanje pred umorom, med umorom in po umoru. O Stürgkhu je izjavil, da je imel do njega vedno neko gotovo spoštovanje, medtem ko smatra Hochenburgerja kot manjvreden subjekt. Jako živahno razpravlja o mladih letih, ki jih je preživel na obiskih pri svojem zaprtem očetu dr. Viktorju Adlerju. Pravi, da je bil vedno velik dogodek za otroke, ko je bil oče zaprt.

Po obtoženčevem govoru — krog 7. ure zvečer — se je pričelo zaslišanje prič. In sicer očitavca natakhar Fruhmann in rimojster baron Aleksij Aerenthal. Na predlog branitelja pa priče državni poslanci Pernerstorfer, dr. Viktor Adler in Friderik Austerlitz, ki so poročali o duševnem stanju obtoženca za časa cenzure, ko se ni smelo tiskati besede ustava in parlament. Danes se bo prečitalo izvedeniško mnenje medicinske fakultete o duševnem stanju obtoženca.

Soška bitka traja dalje.

Tudi sedmi dan desete soške bitke je bil glavni sunek Italijanov naperjen proti višinam vzhodno od Soče med Plavmi in Solkanom. Potem ko je gora Kuk (611 m nad morjem) vzhodno od Zagore v dvadnevni srditi borbi večkrat menjala posestnika, so jo naše čete morale popustiti in se umakniti par sto metrov proti vzhodu. — Včeraj jutraj, torej osmi dan bitke, se je sovražnik skušal polastiti Sv. Gore, pa je bil popolnoma odbit.

Pri Gorici je sovražnik upal doseči uspeh le še s ponočnim presenečenjem; na najbolj južnem odseku fronte, na kraški planoti, tudi sedmi dan ni prišlo do nobenih pehotnih bojev. Ta odsek, kjer naše čete zapirajo najkrajši dohod do Jadrana, bi pa bil pravzaprav najvažnejši del fronte. Zdi se, da se je italijansko vojno vodstvo že po napadih prvih dni prepričalo, da je naša obramba na Krasu posebno močna, ter z ozirom na trdnjavam podobne naše postojanke, kakor tudi glede pehote in artiljerije. Posebno zadnja ima neomejeno polje delovanja.

Zato se ni čuditi, da je Cadorna prestavil težišče svojega napada drugam, kjer meni, da bo lažje uspel. Iz tega izhaja, zakaj se je glavni italijanski sunek naperil proti višinam med Plavmi in Solkanom. Tu se je lahko izkoristila velikanska številna premoča italijanske pehote, ki je dosegla uvodoma omenjeni krajevni uspeh, ki pa ne zmanjša splošnega neuspeha bojne dne.

Resni boji ob trnovskem pobočju.

Boji med Krnom in Avčami trajajo z vso besnostjo dalje. Sovražniku se je posrečilo, da si je izsilil med Sv. Goro in Avčami na posameznih mestih prehode čez Sočo in se med Dolgonjivo in Plavmi razširil na obmejne grebene. Višina Kuk (611 metrov) je padla v sovražne roke. Vemo, da pomeni to za nas precejšno izgubo, toda dokler sta Sv. Gora in Sv. Gabrijel trdno v naših rokah, so še vedno zaprta sovražniku vrata na trnovsko planoto in tako v Vipavsko dolino. In dokler so še dobro utrjene višine pri Trnovem v naših rokah, ni nobenega vzroka za vznemirjanje. Boji se nadaljujejo in kakor vse kaže, bodo trajali še dolgo in bodo zelo luti. Sovražnik je danes prepričan, da je naletel to pot na trd oreh.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 18. maja. Uradno se poroča: Bitka pri Soči traja dalje. Vrh Kuk jugovzhodno Plavi smo včeraj jutraj po najlutejšem boju, ki se je bil z menjajočo se srečo dva dni, popustili. Naše čete so se ustale nekaj sto metrov vzhodno od navedene gore. Pri Gorici je bilo po dnevi zelo mirno. Ko se je stemnilo, je sovražnik brez vsake priprave s topovi planil v gostih množicah iz svojih jarkov. Vsi njegovi napor, da bi se ustalil v naših črtah, so se izjalovili na hladnokrvni obrambi naših hrabrih čet. Danes jutraj je izvedel sovražnik močan srek proti Sv. Gori. Branilci so ga vrgli v bojno moža z možem

z nje. Odkar se je pričela bitka pehote, smo odvedli nad 3000 ujetnikov. Pri Bovcu ob Plöckenu in na južnem Tirolskem so Italijani povišali svoj ogenj s topovi. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

AVSTRIJSKO VEČERNO URADNO POROČILO.

Dunaj, 18. maja zvečer. Uradno: V bojnem odseku Plave—Vipavska dolina so se tudi danes ljuto bojevali. Sovražnik ni dosegel nikjer nobenega uspeha.

Generalni polkovnik Borojevič o položaju. Vojni poročevalci poročajo 18. t. m.: Poveljnik c. in kr. soške armade, ki je zdaj zapletena v odločilno bitko, generalni polkovnik Borojevič pl. Bojna, je sprejel več vojnih poročevalcev. Izjavil jim je:

Bitka je v polnem teku, danes se bje-mo že sedmi dan.

Z dosedanjimi uspehi sem zadovoljen. Kaj bo prinesla bodočnost, ne more nihče vedeti, a upam, da se bo tudi zdaj posrečilo prekrizati načrte Italijanov.

Sedmi dan bitke.

Dunaj, 18. maja. (Kor. ur.) Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Tudi včerajšnji dan bitke je sovražnik naperil svoje glavne napore proti odseku Avče—Kanal in je tam zastavil svoje najmočnejše množice. Dva dni se je srdito borilo za postojanke v celem tem odseku. Vedno zopet so naše čete Italijane, kjerkoli so se skušali vgnéz-diti v naših jarkih, vrgle nazaj. Končno je sovražnik mogel obdržati Kuk, ali naše čete, nezlomljive v svojem pogumu in vztrajnosti, so se ustalile neposredno pred svojimi popolnoma izravnanimi jarki in po-tegnile nadaljnemu napredovanju italijan-skih napadov močan zapah.

Pri Sv. Gori Italijani niso prišli niti za korak naprej. Sicer so v jutranjih urah v močnem napadu prišli do naših črt, kjer so pa bili ostanki od ognja naše artiljerije, strojnih pušk in pehote sestreljenih naska-kovalnih skupin vrženi v ročnem metežu.

V goriškem odseku so nas Italijani skušali presenetiti, ali naše čete so skrbno čuvali in Italijani so tudi tu brez uspeha navalili. Do popoldne so bili Italijani čisto mirni v svojih jarkih; celo njihova artilje-rija je molčala. Ko se je pa stemnilo, so izpadli, ne da bi njihova artiljerija oddala kak strel, v gostih množicah iz svojih jar-kov; naš natančni ogenj jih je takoj poglal nazaj.

Na kraški planoti je italijanska peho-ta le malo nastopala. Tudi artiljerija je le emerno delovala.

Cesarjeva zahvala naši mornarici.

Dunaj, 18. maja. (Kor. ur.) Cesar je poslal admiralu Njegovanu naslednjo br-zojavko:

Junaško vodene enote Mojega bro-dovja so pred kratkim poverjeno jim nalo-go uspešno rešile, zadale sovražniku znat-ne izgube in pokazale, kako se more pravi mornarski duh uveljaviti tudi proti po-število močnejšemu sovražniku. Če Vam, ljubi admiral Njegovan, danes v priznanje izbornih zaslug pred sovražnikom podelim Svoj red železne krone 1. razreda z vojno dekoracijo in meči, naj v tem odlikovanju svojega poveljstva Moje celo brodovje spo-zna, kako zelo sem z njim zadovoljen. Iz srca se zahvaljujem vsem hrabrim pomor-ščakom. Prosim za nje najobilnejšega bož-jega blagoslova.

Karel I. r.

Italijansko uradno poročilo.

17. maja. Na Julijski fronti se je pri-čakovana sovražna protiakcija na srečne uspehe našega orožja včeraj s silovitostjo pojavila; izjavila se je pa povsod ob srdi-tem odporu naših čet.

V okolici Bodreža, na višini pri Pla-veh (točka 383) smo male sovražne napa-de z lahkoto odbili.

Trd in dolg je bil boj v odseku med gorama Kuk in Vodice, kjer so močne so-vražne množice, podpirane z ognjem šte-vilnih baterij, večkrat napadle naše postoj-anke. Bile so vsakokrat vržene nazaj. Ves skalnati greben Kuka od točke 611 do to-čke 524 je ostal v naši trdni posesti. Poleg tega smo vidno napredovali proti znatno utrjeni višini točke 652. — Ob Vodicah, vzhodno od Gorice so se vsi sovražni protinapadi, ki so bili posebno luti na višini točke 174 in vzhodno od Vrtojbe, zru-šili v našem ognju, nakar so naše pehotne čete prešle k protinapadu in se po krva-vem ročnem metežu polastile močne vi-šine južno od Grčene.

Na Krasu je sovražnik, v očitni nameri, da bi oslabil naš pritisk pri Gorici, napravil močnega napad na Volkovnjak in Fajti hrib v severnem odseku visoke pla-note. Njegovi zaporedni pehotni valovi so se valili pod našim natančnim ognjem v neredu z zelo težkimi izgubami nazaj.

Na celi fronti od Tolmina do morja neprestano deluje artiljerija vseh kalibrov. Sovražne baterije so s srditostjo rušile Go-

rico. Nekaj granat je zadelo eno naših bol-nic v Červinjanu in ubilo šest oseb.

Število sovražnikov od 14. do 16. t. m. odvzetih in doslej prešteti ujetnikov znaša 4021, med njimi 124 častnikov. Zaplenili smo 5 novih topov malega kalibra.

Zadnjo noč je naš vodljivi zrakoplov pod varstvom megle napravil polet nad Vipavsko dolino. Drzni letalci so se spu-stili čisto nizko in metali granate na so-vražna bivališča. Nato so se nepoškodova-ni vrnili.

18. maja. Včeraj so naše čete ojačeva-le važne postojanke, ki so jih bile vzele vzhodno Soče in so zavarovale zveze. Ta hitro izvedena dela so motili novi, besni napadi sovražnika, ki so se pa izjalovili pred nezrušljivim odporom naše hrabre armade pri Gorici. Sovražnik je še ponoči na 17. t. m. v varstvu teme izvajal zama-presenetljive napade na naše postojanke mostišča pri Bodrežu, pri Vodicah (točka 592) in pri Grčeni. Sovražne množice smo razbili z natančnim ognjem našega topni-štva, na to smo izvedli protinapad, naša infanterija se je razkropila; naskakovalce je na več točkah obkolila in jih prisilila, da so se morali umakniti. Število že na-znanjenih ujetnikov se je od 14. do včeraj povišalo na 6432, med njimi je 143 častni-kov. Plena še ni bilo mogoče ceniti. Na celi bojni črti od Tolmina do morja traja dalje besen boj s topovi. Gorica je bila zo-pet težko poškodovana. V minuli noči je neki naš vodljivi zrakoplov preletel obla-ke, dosegel je s presenečenjem ozemlje za sovražnikom vzhodno Gorice, obstreljeval je tabore čet in se nato nepoškodovan vr-nil v naše črte.

Italijani se pripravljali na sedanji napad celo leto.

Lugano, 18. maja. »Corriere della se-ra« poroča obširno o pripravah za sedanji glavni napad italijanskih čet na avstrijske postojanke pri Soči in na Krasu. Pravi, da so se Italijani pripravljali na ta napad celo leto. Piše: Dne 12. majnika ob 6. jutraj se je pričelo obstreljevanje, ki je trajalo ved-no besnejše do opoldne 14. majnika, ko je pričela pehota naskakovati uničene so-vražne postojanke. Tisoči in zopet tisoči so zapustili svoje jarke in planili na sovraž-nika. Sovražno topništvo jih je takoj po-krilo s svojim ognjem; boj se je pričel z ne-čuvno besnostjo. Nobeni domišljiji ni mo-góče popisati bitke, ki je trajala cel dan in celo noč in ki se še vedno nadaljuje: ta bit-ka spada med najstrašnejše bitke cele strašne svetovne vojske. Sovražno topniš-tvo, ki je ognju našega topništva vedno besno odgovarjalo, je povišalo svoje delo-vanje do take besnosti, kakršne še nismo doživeli. Naše naskakovalne čete so izgi-nile v sredi krogelj, ki so razpokavale; v strašni zmesi razžarjenih kamnov, zemlje, ognja in železa. Druge vrste so sledile prv-im; vržene pred sovražnimi ovirami, ki jih niso mogle prekoračiti, so se vračale in iznova napadale. Boj se je bil cel dan tudi med hudo nevihto, ko se je mešalo grome-nje s tuljenjem topov. Veliko znakov kaže, da so bile avstrijske čete zadete z našo ofenzivo, ko so se same pripravljale, da napadejo. Za to govori okolnost, ker je njih topništvo besno odgovarjalo na naš pri-pravljajni ogenj, naše topništvo se je na-hajajo trajno pod sovražnim ognjem. Mesto-ma so naše naskakovalne čete zapustile svoje jarke in napadle, ko so bile njih po-stojanke že popolnoma uničene; tudi biva-lišča ojačevalnih krdel so se nahajala več ur v strašnem ognju sovražnika; ki je isto-časno obstreljeval naše zadaj ležeče zveze in oddaljene postojanke, o katerih se je mislilo, da jih ni mogoče obstreljevati. Iz tega sklepamo, da je trčila ofenziva sovraž-nika na našo ofenzivo. Boj bo zelo težak. Bitka je tako velikanska, da si jo ni mo-góče predstavljati.

Kralj Viktor Emanuel in minister Bissolati na bojišču.

Lugano. (K. ur.) »Corriere della sera« in »Secolo« opisujeta v superlativih moč bitke s topovi. Italijani so nastopili z naj-večjim številom topov, kolikor je sploh do-pustilo ozemlje. Avstrijski topovski ogenj so v začetku omejevali, a na to je postal nepričakovano živahen in silen, kakor hit-ro so izpoznali, da nameravajo Italijani napasti. Nepričakovano so zapazili na av-strijski strani zelo veliko baterij. Italijan-ska pehota je zadela na vsaj 400 sovražnih baterij raznih kalibrov in na strojne puške, ki so bile v vseh mogočih skrivališčih skri-te, in so šele zadnji trenutek pričele rag-ljati. Italijanska pehota se je morala umak-niti, ker je bil sovražni ogenj desetkrat lju-tejši, kakor so pričakovali. Kralj Viktor Emanuel in minister Bissolati sta bila na bojišču in sta vzpodbujala čete.

Cadorna napadel le na pritisk Anglije in Francije.

Curih, 18. maja. V severnih italijan-skih mestih so močno nervozni radi itali-janskih napadov. Častniki pripovedujejo, da je Cadorna napadel le na pritisk Anglije in Francije. Vsa javna in razpoložljiva za-sebna poslopja v severnih italijanskih kra-jih so izpremenili v bolnišnice.

Italijani se zanašajo na Ruse.

Curih, 18. maja. Milanski listi poročajo z bojne črte, da trpi prvi del ofenzive pri Soči, ker so izostali nastopi ruske armade. »Secolo« piše: Smoter nove ofenzive je bil, ker so upali, da bodo pričeli Rusi ofenzivo, tako dalekosežen, da bi bil moral potrojiti vse uspehe prvih dveh let vojske.

Napetost v Berlinu.

Berlin, 18. maja. (Kor. ur.) Boje na ita-lijanskem bojišču zasledujejo z največjo na-petostjo. Junaške avstrijske čete zelo hvalijo.

Bitka v Otrantski ožini.

Budimpešta, 18. maja. »Ez Est« poro-ča: Brodovju sta se pridružila avstrijsko pomorsko letalo in pa nemški podmorski čoln. V Otrantski ožini so srečali sovražno brodovje. Nastal je boj, ki se je raztezal do albanskega obrežja, tako da so lahko na-stopile tudi baterije v Draču. Angleška ladja s štirimis dimniki je bila potopljena. Naše izgube znašajo v celoti 15 moč, pri tem pa je bila promoč sovražnega brodovja trikratna. Korvetni kapitan Robert Szuba-rit je umrl junaške smrti, linijski kapitan Horty je bil ranjen na nogi.

Resni nemiri v Milanu.

Baselj, 18. maja. »Anzeiger« poroča o resnih nemirih v Milanu in v drugih sever-no italijanskih industrijskih mestih. »Seco-lo« poroča, da se je pričela velika propa-ganda za mir in da so priredili veliko voj-ski sovražnih shodov.

V Švici nad 30.000 italijanskih dezertirjev.

Baselj, 18. maja. Švicarsko časopisje poroča, da je v Švici nad 30.000 italijan-skih dezertirjev.

Laški katoliški delavci za mir.

Preko Lugana se iz Rima poroča: Katoliški delavci so dne 1. maja sla-vili majniško zborovanje, na katerem so soglasno sklenili, da povdarjajo potrebo, naj se strašni vojski naredi ko-nec in izraziti upanje, da bo zmagała prava in pravičnost ter se sklenila sveta zveza krščanskega bratstva med delavci vseh narodov. Po krščanskih na-čelih se mora preobraziti zgradba človeške družbe.

Kakor se razvidi iz tega sklepa, po-staja tudi na Italijanskem želja po miru ve-dno splošnejša. Nas posebno veseli, da je tudi katoliško italijansko delavstvo stopilo v vrste bojevnikov za pravičen mir med narodi.

Cesar Karel pri soški armadi.

Cesar, ki se je bil 16. t. m. popoldne vrnil z južnega Tirolskega na Dunaj se je še istega dne zvečer ob 11. odpeljal v Ljubljano, kamor je prišel 17. t. m. jutraj. S svojim spremstvom se je cesar peljal nato v avtomobilu v stan poveljstva arma-de generalnega polkovnika pl. Borojeviča. V župnijski cerkvi je bil cesar pri tihi sveti maši. Nato je v glavnem stanu vladarju poročal armadni poveljnik o položaju.

Cesar se je nato podal, spremljalo ga je le njegovo lastno malo vojaško sprem-stvo, skozi Vipavsko dolino na neko točko v Trnovskem gozdu, s katere se vidi južno Vipave ležečo planoto. Dobro so se videli Fajti hrib in drugi vrhi, ki so jih bili Itali-jani zadnje dni ponovno naskakovali. Na zahodu se je videla Soča, ki se je liki sre-bro lesketala. Daleč se je raztezala itali-janska globoka planota. Tu in tam se je dvignil steber dima, ker so naši daleč no-seči topovi motili sovražne čete, ki so jih vedno iznova pošiljali v boj. Liki prsti, ki sega jo v morje, so izgledale lagune ob iz-livu Soče.

Vojni gospod se je po zemljevidu po-učil natančno o položaju južnega odseka soške armade. Cesar se je nato peljal pre-ko Vipavske doline v stan nekega višjega poveljstva na Komenski planoti, kateremu podrejene čete so se bojevale. Med potjo so srečali veliko čet, ki so odhajale na boj ali so se pa še nahajale v rezervi. Bataljo-ni so korakali v pekočem solncu v dolgih vrstah; na čelu so korakali pevci in godci. Tu je vlek eden harmoniko, tam je cigan sviral gosli. Sveže in veselo so ljudje peli. Dolgi mesci vojske so jih utrdili proti na-porom, poguma jim niso strli. Kdor je videl te čete med pohodom na bojišče, je moral zaupati v izid bitke.

Vojski so zagledali avtomobile, ki jih je bil cesar zapovedal ustaviti, da pozdravi svoje zveste. Prvi vojski, ki izpoznali ce-sarja. Takoj je pretreslo zrak veselo klica-nje. Skozi vrste čet se je širil klic: »cesar!« Bataljoni so vihteli čepice in klicali hura, ko so korakali mimo mladega vladarja, ki je neutrudljivo vojske pozdravljaj z obema rokama, se jim zahvaljeval za vsa njih ju-naštva v sedanji svetovni vojski in jim že-le srečo za bodoče dni. Globoko ginjen je gledal cesar svojo vrlo armado, ki mu je tudi v resni uri pokazala toliko požrtvo-valne ljubezni, oči več očitvidcev so se pri tem prizoru zrosile.

V vaseh so se pred hišami solnčile re-zerve. Nejasna govorica je prodrla k njim, da se nahaja cesar med bitko ob Soči pri

svoji armadi; vsi so upali, da bo prišel mi-mo njih. In če so res zagledali vladarjeve avtomobile, se je gnetlo vse: vojski in ci-vilisti, k vходу v kraj, da so se poklonili vladarju. Če se je cesar ustavil, so ga vo-jaki in prebivalci liki ena rodbina svojega očeta obdajali, kakor da ga hočejo prid-ržati. Z divjimi rožami in z akacijevimi cveti, v višjih krajih so z encianom in z drugimi planinskimi cveticami okrasili ce-sarjev avtomobil. Marsikdo je stal z roka-mi sklenjenimi kakor da moli, ko se je pe-ljal cesar dalje.

Popoldne je prišel cesar na že prej do-ločeno opazovališče. Od tam se je videlo pozorišče 10. bitke pri Soči. Sveta gora s samostanom na vrhu, gora Sv. Gabrijela, Sabotin, Podgora, Kuk in Plave so se vi-deli, proslavljeni po junaštvu in žilavosti svojih branilcev. Italijansko topništvo je pravkar obstreljevalo goro sv. Gabrijela in Sv. goro. Cesarju so zborni poveljniki na-tančno poročali o vseh dogodkih. Cesar se je dolgo mudil tam, na to se je peljal čez Komensko planoto skozi Sežano, Opčino in Bazovico nazaj v stan armadnega po-veljstva, kjer se mu je še poročalo o zad-njih dnevnih dogodkih. Ob 9. uri zvečer se je odpeljal na Dunaj nazaj.

Po odstopu Miljukova in Gučkova. — Novo rusko ministerstvo. — Duma za nadziranje vojske. Delavski odbor za mirovni kompromis.

V Rusiji je prišlo do koalicijskega mi-nistrstva. S tem se bodo razmere mogoče nekoliko razjasnile, popolnoma pojasnjene pa še dolgo ne bodo. Preobrat je prene-naden, da bi s ekar v hipu mogel vposta-viti nov red. Se vre v širni ruski državi, še delujejo razne sile, ki si nasprotujejo in ovirajo skupno delo. Poizkusi entente, da bi Rusijo še nadalje izkoriščala in tudi iz njene revolucije kovala orodje za svoje namene, ne bodo prenehali. Mi pričaku-jemo nadaljnjih razvojev v zavesti naše moči z mirno odločnostjo. Rusko ljudstvo ve, da more imeti od nas mir, ki ga ne bo ponižal, da smo pripravljeni pomagati v prijateljskih odnosih pri ureditvi no-tranjih razmer. Roke, ki smo jo ponudili v spravo, še nismo odtegnili. Če bo pa treba, bo pa ta roka zopet zgrabila za meč. Mir z Rusijo, katerega smo prostovoljno ponudili, bo pa ta meč, če pride do tega, tudi znal izsiliti.

Posledice Miljukovega odstopa.

Haag, 18. maja. Nizozemsko časopisje pravi, da je Miljukovov odstop dogodek največje važnosti. Moč delavcev je vedno večja. Mogoče bo zato pogajati se o miru, kar se bo moralo prej ali kasneje le pričeti.

Kompromis začasne vlade z delavskim svetom.

Petrograd. Agentura: Dne 16. t. m. ob 8. zvečer so zborovali na skupni seji člani začasne vlade, izvršilnega odbora dume in zastopniki delavskega in vojaškega sveta, Min. preds. knez Ljvov je prečital izjavo, da zahteva od delavskega in vojaškega sveta začasna vlada zaupnico, ki obsegaj sledeče točke: Strogo se izvajaj načelo miru brez aneksij in odškodnin temeljen pravice narodov, da smejo sami odločiti svojo usodo. Poraz Rusije in njenih zavez-nikov bi povzročil največjo narodovo ne-srečo. Vlada trdno upa, da ruska revolucijska armada ne bo pripustila, da prema-gajo zavezniške Nemci. Vlada se hoče boje-vati proti gospodarskem neredu z nadzor-stvom in z organizacijo produkcije. Vlada bo storila vse, da se bo zemlja obdelala, vprašanje o posesti zemlje naj reši ustavo-dajalna zbornica. Rekel je naj se smatra ta izjava za ultimat. Nato so razpravljali o razdelitvi ministrskih mest. Koncem seje se je navedena izjava podpisala.

Nova ruska vlada.

Petrograd, 18. maja. (Kor. ur.) Agen-tura: Vlada in demokratične stranke so se dogovorile o razdelitvi ministrskih mest sledeče: knez Ljvov: ministrski predsed-stvo in notranje stvari. Tereščenko: zuna-nje zadeve. Kononov: trgovina in indu-strija. Zgodev: državna kontrola. Socialist Skobelov, podpredsednik delavskega in vojaškega sveta: delavsko ministerstvo. Odvetnik Perevercev: pravosodje. Socia-list Černov: poljedelstvo. Nacionalistični socialist Plehanov: prehrana. Kerenski: vojna in mornarica. Šingarev: finance. Ce-retli: pošta in brzojav. Nekrasov: promet. Mamulov: pouk. Dalje so kandidirali pro-fesorja Grimma in kneza Sahovskoja, taj-nika prve dume, za ministra zadev ustavo-dajalne zbornice in za ministra javne po-moči.

Novi ruski zunanji minister.

Novi ruski zunanji minister Mihael Ivanovič Tereščenko, ki je marca mesca leta 1917 postal finančni minister, je pač najmlajši minister Evrope — rojen je kon-cem leta 1886, torej 30 let star. Končal je gimnazijo, obiskoval več vseučilišč v Nem-čiji, se vrnil leta 1911 v Rusijo in si v pr-vem vojnem letu pridobil diplomu kliev-

ske juridične fakultete. V Kijevu je bil nato predsednik vojnoindustrijskega oddelka. Tereščenko, eden najbogatejših sladkornih magnatov Rusije, ima obširna posestva v gubernijah Kijev, Jekaterinoslav, Kursk, Harkov in Černigov. Pred kratkim je imel Tereščenko v Moskvi dveurno predavanje o finančnem propadu Rusije in se je končno izrečno izjavil za nadaljevanje vojske.

»Echo Polskie« poroča, da je bil Tereščenko interpeliran, če hoče začasna vlada podvzeti korake, da pripravi zaveznike, naj objavijo svoje vojne cilje. Minister je nato odgovoril: O tem vprašanju se sedaj v Petrogradu vrše pogajanja z zastopniki entente.

Duma za nadaljevanje vojske.

Petrograd, 18. maja. (K. u.) Agentura: V tavrski palači se je v salonu predsednika dume pod predsedstvom ministrskega predsednika Rodzianka vršilo zasebno posvetovanje članov dume, v kateri sta Gučkov in Miljukov, živahno pozdravljena, obrazložila vzroke svojega odstopa. Koncem posvetovanja je bil soglasno sprejet naslednji sklep: Člani dume spominjajo začasno vlado v trenutku, ko se preosnavlja, nujno na to, da mora biti predloga njene zunanje politike, posebno v vojnem in mirovnem vprašanju, absolutna in neizpremenjena zvestoba do naših hrabrih zaveznikov, kajti življenjske koristi in čast Rusije so s to zvestobo tesno združene.

Resen položaj.

Amsterdam, 18. maja. (K. u.) Petrogradski dopisnik lista »Daily Express« poroča, da je položaj v Rusiji vedno bolj resen. Odbor zastopnikov delavstva in vojakov zametava sicer idejo posebnega miru, želi pa kljub temu takojšnjega sporazuma s sovražniki in je pripravljen za kompromis. Odbor hoče vsako oviro, ki je na poti kakemu kompromisu, odstraniti. Zato geslo: Nobenih aneksij in nobene odškodnine. Čuje se, da bodo generali in prejšnji ministri šli v Moskvo, da tam ustanove novo vlado in odrežejo Petrograd od dovoza živil. Tu je vse mogoče. Položaj je obupen. Samo nastop kake močne osebnosti more rešiti Rusijo.

Anarhija v Petrogradu.

Rotterdam, 18. maja. Angleški listi javljajo, da so se politične razmere v Petrogradu zelo poostrele, odkar je odstopil general Kornilov. Petrogradska posadka ne ve, komu naj se pokori. Razdeljena je v dva tabora. Tudi tisti časniki, ki jim vojaki zaupajo, so raznih političnih mnenj. Angleški listi poročajo, da so razmere na cestah strašne. Politični umori so vsakdanji; vlovov in tatvin je toliko, da jih varnostne oblasti niti beležiti ne morejo.

Starjši letniki ruske armade odpuščeni domov.

Frankobrod, 18. maja. »Frankf. Ztg.« poroča iz Stockholma: Petrogradski vojaški svet je sklenil, naj odpuste domov vojsake, ki so dovršili 43. leto. Vojaki, ki so stari nad 40 let, bodo takoj odpuščeni na dopust pod pogojem, da bodo morali na poziv vrniti se pod orožje.

Razmere v ruski armadi.

Petrograd, 17. maja. (Kor. ur.) Agentura: 8. t. m. so poveljniki raznih armad poročali o položaju svojih armad. Zahtevali so koalicijsko vlado, ker bi le tako zopet postala armada sposobna za boj. Imenovanje Kerenskija za vojnega ministra je armada pozdravila.

Kongres ruskih kmetov.

Petrograd, 17. maja. (Kor. ur.) Agentura poroča, da je zboroval v Petrogradu kongres kmetov iz cele Rusije. Otvoril ga je Maslov, ki je rekel, da se morajo braniti koristi kmetov, koristi svobodne države in slavne njene bodočnosti. Častna predsednica Breškobrešvska je zahtevala aktivne operacije na fronti, s katerimi edino je mogoče doseči, da se bo približal mir. V imenu francoskih kmetov je pozdravil kongres francoski minister Thomas. Poljedeljski minister Šingarev je rekel, da upa od naroda, ki je poslal svoje sinove na bojišče da brani domovino, da deželi ne bo odklonil kruha in streliva, brez katerega ni mogoča vojska in mir.

Amsterdam, 18. maja. (Kor. ur.) »Times« javljajo iz Odese: V Chersonu so zborovali kmetje iz južnih ruskih gubernij. Na kongresu so zahtevali, naj postane Rusija demokratična zvezna republika. Zemljo naj dobe tisti, ki jo obdelujejo.

Francozi o razmerah v Rusiji.

Bern, 18. maja. (Kor. ur.) Francosko časopisje presoja položaj v Rusiji zelo pesimistično, da si mu še ni znano, da je Miljukov odstopil. »Rappel« pravi: Če bosta sledila Gučkovu Ljvov in Miljukov, bo polom gotov.

Angleške spletke v Rusiji.

Stockholm, 18. maja. »Pravda« poroča: Angleško veleposlaništvo je ustanovilo s pomočjo tajnih agentov v Petrogradu postransko vlado, ki so ji podvržene vse ruske oblasti, katere brezobzirno zasleduje.

Brusilov in Gurkov ostaneta.

Haag, 18. maja. »Agence Havas« javlja iz Petrograda: Generala Brusilov in Gurkov sta umaknila svojo demisijo.

Kerenski obolel.

Stockholm, 18. maja. Borbjeg, ki se je vrnil iz Petrograda, poroča, da je Kerenski nevarno bolan na ledvicah.

Pregled dogovorov sporazuma z Rusijo.

Curich, 18. maja. Neki francoski diplomat zahteva v »Humanite«, naj zavezniki revidirajo svoje dogovore z Rusijo. Svetu naj potem skupno z Ameriko naznanijo, pod kakšnimi pogoji bi sklenili mir.

Amerika se v ruske stvari ne bo vmešavala.

Washington. (K. u.) Reuter: Ameriško odposlanstvo se ne namerava vmešavati v notranje razmere Rusije. Čestitalo bo le, ker je Rusija postala republika in izjavilo, da bo Amerika novi vladi z vsemi svojimi močmi pomagala.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 18. maja. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Rupreta Bavarskega. Ogenj s topovi pri Arrasu na obeh straneh Scarpe se je pomnožil. V boju moža z možem smo o polnoči odbili napad Angležev ob cesti Cavelle - Frosnes. Razvaline nekdanje vasi Bullecourt smo na povelje izpraznili, ne da bi nas motil sovražnik, ki se je bil šele 24 ur pozneje tam ustalil.

Vojna skupina nemškega cesarjeviča.

Tudi na bojni črti Aisne in v Champagneu so s topovi zopet živahneje streljali, posebno na višinah Chemin des Dames in pri Prosnas. Sledili so delni napadi Francozov pri Braye, severno Craonelle in pri Craonne, ki smo jih vse odbili. Ravnotako ni uspel ponovljeni sunek sovražnika na višino 108 severno Sapigneula. Vzhodno La Royere Ferme sta dve stotnji Berlinčanov in Braniborcev naskočili jarek, ki so ga bili Francozi 5. majnika zasedli. Posadko, ki je štela nad 150 mož, sta naši stotnji ujeli.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

NEMŠKO VEČERNO URADNO POROČILO.

Berlin, 18. maja zvečer. Uradno: Na zahodu so se le od časa do časa živahnejše bojevali.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Angleži izpraznjujejo Düinkirchen.

Haag, 18. maja. (Kor. ur.) Iz Düinkirchna se poroča: Angleški poveljnik trdnjave Düinkirchen je zapovedal, naj mesto zapuste ženske in otroci. Ob zadnjem obstreljevanju mesta po nemških letalcih je bilo mesto zelo poškodovano.

Napad na Dover.

Rotterdam, 18. maja. (Kor. ur.) Zanesljivo se poroča z Angleškega, da so bilo v Dovru močno poškodovano skladišče živil namenjena mornarici. Kroglice so uničile lopo letal in dve torpedovki. Izgube na ladjah so bile znatne. Govori se, da je bilo 150 do 200 mrtvih. Ujet je bil tudi kapitan Steel, nečak Lloyda Georgeja.

Iz angleške zbornice.

London, 16. maja. (Kor. ur.) Lord Cecil je v poslanski zbornici glede na vojne odškodnine rekel: Naj li ne dobe Belgija, Srbija in severna Francija nobenih odškodnin, se li ne bodo odškodnovala uničene ladje? Bethmann-Hollweg ni povedal, kakšne mirovne pogoje bi sprejel. Ne sprejememo miru, ki bi ne bil mir. Mir mora biti pravičen in trajen. Asquith je rekel, da bo po njegovem prepričanju sprejela ruska vlada sledeče aneksije: 1. Osvoboditev podjarmljenih narodov. 2. Združitve umetno ločenih narodov. 3. Prenos ozemlja, da se dobe take strateške postojanke, ki bodo zavarovale pred napadi. Sodi, da ruska vlada nastopa proti osvojitvam. Glede na razširjenje kake dežele ali za razširbo politične in gospodarske moči. Na take aneksije noben zaveznik ne misli. Prejšnje izjave zaveznikov, o mirovnih pogojih je sprejel civilizirani svet za bodoče razmere med državami; le tak mir bi odgovarjal žrtvam.

Angleški državni kabinet.

London, 17. maja. (Kor. ur.) Ministrski predsednik Lloyd George je izjavil v poslanski zbornici: Državniki prekmorskih dominijev in Indije se že 14 dni udeležujejo sej kabineta in vojnega sveta. Vlada jih je o vsem poučila in so imeli tiste pravice, kakor člani angleške vlade. Sklenili so se važni ukrepi, ki bodo omogočili, da bomo z večjo slogo in močjo nadaljevali vojsko. Ustanovi naj se državni kabinet.

Balfour in Joffre ostaneta v Ameriki.

Genf, 18. maja. Balfour in Joffre bosta ostala med vojsko traino v Ameriki.

Na južnem Balkanu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 18. maja. Veliki glavni stan: Sovražnik je bil v ovinku Črne zopet poražen. Vse sovražne napade, ki so se pričeli po šesturni pripravi s topovi, smo popolnoma odbili. Med nemškimi četami, ki so se udeležile boja, so se posebno odlikovali vzhodnopruski in šlezjski bataljoni, kakor tudi gardni strelci.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Angleško balkansko poročilo.

17. maja. Na Dojranski fronti smo v noči na 14. t. m. na naši črti jugozapadno od Krastana na fronti 5000 jardov prodrli in obdržali pridobljene postojanke kljub ljutemu topovskemu ognju. Ob Strumi smo vzeli vas Kijpri, severozapadno od Prosenika, nazaj in ugrabili nekaj ujetnikov. Polastili smo se izpostavljenega sovražnega jarka jugozapadno od Erntkeui, poldrugo miljo severno od Barakli-Dzuma, na fronti 3000 jarkov in ujeli 70 mož. Naše izgube so majhne. Mornariška letala so napravila dva uspešna napada z bombami na taborišča za sovražno črto.

Francosko balkansko poročilo.

16. maja. Zahodno od Dojranskega jezera pri kraju Krastani-Dantli je angleška armada potisnila svojo prednjo črto za 700 metrov naprej na 5 km široki fronti. Tekom svojih protinapadov na fronti Skra di Legen in Hadži Bari so imeli Bolgari težke izgube. Pustili so nekaj ujetnikov v naših rokah. Osvojene postojanke so se obdržale. Pri Gradešnici se je Srbom posrečil napad, ki jim je prinesel nekaj ujetnikov. Zelo živahni artiljerijski boji v ovinku Črne in na srbski fronti kljub slabemu vremenu in megli.

Vojvoda Putnik umrl.

Nizza, 18. maja. (Kor. ur.) Bivši vrhovni poveljnik srbske armade, vojvoda Putnik, je umrl.

× × ×

Vojvoda Putnik je bil rojen 1847 v Kragujevcu. V artiljerijsko šolo je vstopil 1861; poročnik srbske armade je postal 1. 1866. Srbskemu generalnemu štabu je načeljeval deset let. Reorganiziral je srbsko armado, pravijo, da je tudi on bil prvi ustanovitelj balkanske vojske. Svetovna vojska ga je presenčila v Avstriji, a velikodušnosti rajnega cesarja Franca Jožefa I. se je moral zahvaliti, da se je smel vrniti v Srbijo. Svoj glavni stan je imel v Kragujevcu. Po porazu Srbije je bežal s kraljem čez gore v Italijo.

Nolranja politika.

Češki narodni odbor.

Češki narodni odbor je imel dne 15. t. m. ob 3. popoldne pod predsedstvom dr. Mattuša sejo. Zastopnik »Češkega svaza« dr. Šmeral je poročal obširno o dosedanjem svazovem delovanju. Pri debati, katere so se udeležili malodane vsi navzoči, je bilo poročilo soglasno odobreno in sporočena svazu za uspešno delo v korist češkemu narodu najsrčnejša zahvala. Dalje je poročal dr. Fiedler o dosedanjem delovanju narodnega odbora in je stavil različne predloge, ki so bili sprejeti.

Novi državnozbornski poslanci iz Galicije.

Nova Reforma poroča, da je bil uradno poklican za državnega poslanca v 45. galiskem volilnem okraju Nisko na mesto umrlega poslanca Ivana Bisa njegov namestnik Blaž Fila. A v 51. volilnem okraju je bil poklican na mesto zaradi veleizdaje obsojenega dr. Kurylawicza Poljak župnik Roman Czajkowski.

Primorske novice.

Promocije. Veleč. g. Jakob Ukmar, profesor verstva na državni gimnaziji v Trstu, bo v četrtek, dne 24. t. m., ob pol 11. uri v senatni dvorani dunajskega vseučilišča promoviran doktorjem bogoslovja. — Na vseučilišču v Inostu je bil dne 16. maja preč. g. Alojzij Fogaar, profesor iz Gorice, promoviran doktorjem teologije. — Istočasno je bil promoviran doktorjem teologije tudi č. g. dr. phil. Anton Slamič iz tržaške škofije. Iskreno čestitamo! Iz Ajdovščine. V nedeljo, 13. t. mes., se je pripeljal v Ajdovščino c. kr. namestnik iz Trsta, visokorodni g. baron Fries-Skene. Ta dan je bil določen kot skupni dan odlikovanja gorških gg. duhovnikov in županov iz izpraznjenih župnij in občin. Slovesnost se je pričela s slovesno sveto mašo. Pri vходу v cerkev je sprejel gosp. c. kr. namestnika soupravitelja šturski župnik Mihael Kmet. Po sv. maši je bilo slavnostno zborovanje v občinski pisarni. Odlikovani so bili gg. duhovniki: Jožef Godnič, zlati zaslužni križ s krono; Anton Grbec, župnik iz Mirna, z zlatim zaslužnim križem s krono; Vinko Vodopivec, viteški križ Franc Jožefovega reda in zaslužni križ

Rdečega križa; Ivan Remec, župnik iz Vogerskega, zlati zaslužni križ s krono, in kaplan Josip Likar iz Solkana, zlati zaslužni križ. — Izmed učiteljev sta bila odlikovana gg. Jakob Rejec in Berčec. Izmed županov so bili odlikovani gg.: Ignacij Kovač iz Ajdovščine in tajnik Vodeb; Medvešek iz Sv. Križa; Gruntar iz Šmarij; Winkler iz Trnovega; Leban iz Prvačine, ki je vzbujal pozornost radi dveh visokih turških odlikovanj; Stepančič iz Renč; Uršič iz Mirna; Lutman iz Št. Andreža; Černic iz Št. Petra. — Po zborovanju v občinski pisarni je bil slavnosten obed, kjer je g. c. kr. namestnik pozdravil goste v slovenskem in nemškem jeziku, nakar so navzoči zaklicali trikratni živio na cesarja. G. c. kr. namestnik baron Fries-Skene se je izkazal jako milostnega in je prav prijateljsko občeval z vsakim izmed gostov. Vso slavnost kakor tudi obed je izborno uprizoril tukajšnji g. c. kr. okrajni glavar baron Baum, ki se veliko trudi za Gorisko. Prejel je tudi on visoko odlikovanje: red železne krone II. vrste. Odlikovani so bili tudi g. nadkomisar Žnidaršič in g. dr. Svetek, oba od c. kr. okr. glavarstva goriskega.

Hrvatski jezik v Istri. Puljski »Hrvat. List« prinaša: Pred par meseci je pričel državni pravdnik v Pazinu dostavljati sodiščem svoje predloge v nemškem jeziku. Pri tem, se zdi, da so njegovi predlogi tudi za stranke a ne samo za preiskovalne sodnike. Upamo, da ker je opustila vlada misel o oktroiranju državnega oziroma posredovalnega jezika, da nam bo prizaneslo tudi državno odvetništvo z oktroji. To se razume, da ulagajo sodišča pri državnem pravdnistvu svoje predloge v deželni jezik. To je tudi prav in postavno.

Po celih dveh letih se je oglasil iz ruskega ujetništva Marij Filipič, deseterik 27. pešpolka iz Gorice. Starši, sedaj begunci na Dolu-Otlci, so ga smatrali že za mrtvega. Sedaj, ozir. 27. januarja 1917, piše iz Kobljaka, Poltavska gubernija, da je še vedno zdrav, da je mnogokrat pisal, a ni prejel odgovora. Karta je došla potom »Posredovalnice za goriske begunce«.

Iz Italije piše vč. g. Leben, kurat iz Libušenj, da je zdrav; enako so zdravi čč. gg. Kalin, Štolfa, Filipič, Franké, Grbec, Milanič, Peternel, Reja, Fon (Kred), Fon (Zapotok), Košir, Knavs, Andrejšek. Gosp. Božicu Izajju se je zdravje poslabšalo; še vedno čaka dovoljenja, da se vrne v Staro Selo. Pozdravlja vse čč. gg. ter prosi novic. Spremenil je svoje bivališče; sedanji naslov: Giovanni Leben, internate civile di guerra Nugheda S. Nicolò — Sassari Sardegna, Italia. — Pismo je bilo oddano dne 13. aprila t. l.

Pri premikanju vlakov v Zagorju ob Savi si je zlomil desno nogo v členku zavirač južne železnice 26 let stari Alfonz Orel, doma iz Avberja na Primorskem. Ker je voz, na katerem je sedel, skočil s tira, je tudi sam skočil na tla ter ga je pri tem doletela nesreča.

Kosček ekrazita je našel doma 15 let stari Jožef Batovec iz Sežane št. 26, sin posestnika Jožefa, nakar je tolkel s sekuro tako dolgo po njem, da je eksplodiral ter ga poškodoval na obeh rokah in levem očesu. Oče je pri vojakih. Fanta so pripeljali v ljubljansko bolnišnico.

Dnevne novice.

+ Izvršilni odbor S. L. S. ima sejo v torek, dne 22. t. m. ob 10. uri dopoldne v Ljubljani v dežel. dvorcu, dvorana v II. nadstropju. Vsi gg. člani se nujno prosijo, da se seje udeležijo polnoštevilno, ker so predmeti posvetovanja izredne važnosti.

Pri c. kr. priv. Splošni prometni banki je podpisal nj. presvitlost gospod Hugo knez Windisch-Graetz večji znesek VI. avstrijskega vojnega posojila.

Pri Kranjski deželni banki v Ljubljani, oficijelnem subskripcijskem mestu in članici konsorcija za izpeljavo državnih kreditnih operacij, se je podpisalo do 19. t. mes. skupno 3.741.700 K VI. vojnega posojila. Med drugimi so nadalje podpisali: Dr. Anton Bonaventura Jeglič, knezoškof ljubljanski, 220.000 K; dr. Ivan Šusteršič, deželni glavar kranjski, 20.000 K; župni urad Hotič 10.600 K; župni urad Vranja peč 4000 K; Marija Mrčina 1000 K; Simon Azman 1000 K; Jernej Štrubelj 1000 K; kuratni urad Ustje 500 K. — Nadaljne prijave sprejema Kranjska deželna banka v Ljubljani, deželni dvorec.

— Odlikovanja. Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči je dobil nadporočnik 5. drag. p. Fr. Penka. — Najvišje pohvalno priznanje z meči sta dobila poročnik 27. pp. Karel Brzin in nadporočnik 27. lov. baona Alfred Skala. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil nad. stražmojster 12. dež. orož. pov. Franc Rigler, pri mestnem orožništvu v Skadru. — Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste je dobil pešec 27. pp. Glavač Alojzij. — Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste so dobili: ognjčar Radaj Martin in poddes. Mulej Blaž, oba pri 87. pp.; tit. deseterik 74. pp. Gruden Izidor. — Bronasto hrabrostno svetinjo

njo so dobili: tit. predmojster Novak Peter, topničarji Hrib Kristijan, Rijavec Vinko, Sinkovec Franc, Zlobec Franc, Poljanšek Ivan, Šega Mihael in Plemenitaš Franc, vsi pri 7. trd. top. p.

— **Imenovanja.** Za polkovnika in za poveljnika 55. pp. je imenovan podpolkovnik 17. pp. Herman Fleischer. — Za majorje so imenovani stotniki: Alfonz Žerjav, 17. pp.; Rudolf Möbius, 17. pp.; Milan Grebenec, 3. bos. herc. pp.; Karel Vernik, 2. bos. herc. pp.; Maks Taufar, 4. jezdeča top. divizija; Franc Petrič. — Za stotnike so imenovani nadporočniki: Mlakar Josip in Cvahte Emerik, oba pri 17. pp.; Jereb Julij, 7. pp. — Za nadporočnike so imenovani poročniki: Kober Nikolaj, 17. pp.; Vauhnik Vladimir, 17. pp.; Stiasny Vladimir, 1. polk tir. ces. lovcev; Lalič Nikolaj, 47. pp.; Novy Josip, 17. pp.; Prinčič Evald, 64. pp. — Za poročnike so imenovani praporščaki: Maier Herbert, 17. pp.; Grum A., 2. bos. herc. pp.; Hlebs Ferdinand, 47. pp.; Naglič Alojzij, 2. bos. herc. pp.; Janjič Čedomil, 17. pp.; Benkovič Simon, 17. pp. — Za nadporočnike v rez. so imenovani poročniki v rez.: Šimnic Konrad; Bitenc Josip in Urbach Ladislav, oba pri 87. pp.; Jošt Franc, 18. pp.; Wanko Ivan, 17. pp.; Majon Ivan, 7. pp.; Miklič Milan, 92. pp.; Petriček Ervin, 87. pp.; Dežman Feliks, 27. pp.; Gali Ludvik, 97. pp.; Sinkovec Viktor, 2. bos. herc. pp.; Skala Franc, 1. bos. herc. pp.; Maierhofer Albin, 27. pp.; Lavrič Rudolf, 47. pp.; Fiamin Andrej, 7. pp.; Bosnič Anton, 97. pp.; Kolarič Karel, 3. pion. b.; Kolenc Vinko, 27. pp.; Pečnik Franc, 27. pp.; Pečnik Rihard, 3. bos. herc. pp.; Vrečer Ivan, 97. pp. — Za poročnika v rez. je imenovan praporščak v rez. Stritof Stanko, 17. pp. — Za nadporočnika v rez. je imenovan poročnik v rez. Tavčar Franc, 28. polj. havb. p. — Za korvetnega kapitana je imenovan linijski poročnik Ivan Pavlin. — Za mornariškega višjega štabnega zdravnika je imenovan mornariški štabni zdravnik dr. Andrej Korenčan. — Za linijskega ladijskega zdravnika sta imenovana fregatna zdravnika dr. Josip Majcen in dr. Maks Mahorič. — Za poročnika je imenovan praporščak 3. strel. pp. Karel Jagodič. — Za nadporočnike so imenovani poročniki: Maks Kovač in Franc Turnšek, oba pri 26. strel. pp.; Josip Srbec, 2. gorski strel. pp.; Josip Malenšek, 26. strel. pp. — Za poročnike so imenovani praporščaki: Ladislav Ludvik in Anton Brodnik, oba pri 2. gorski strel. pp.; Hajnšek Franc, 3. strel. pp.; Franc Bele, Ferdinand Kvas, Franc Žužek, Franc Jurca, Leon Mežan, Ernest Ričak, Ivan Leskošek, vsi 2. gor. strel. pp.; dr. L. Brunčko. — Za sanitetnega poročnika je imenovan sanitetni praporščak 37. strel. pp. Ivan Jenšterle.

— **Drugi odlikovani.** Železni križec s krono na traku hrabrostne svetinje za izvrstno zadržanje pred sovražnikom sta dobila infanterista Škarja Alojzij in Uršič Fr., oba črnovojniškega pešpolka št. 27. — **Upokojen** je na latsno prošnjo vojni superior vojaškega poveljstva v Gradcu ž. g. Anton Jaklič. — **20 letnico županovanja** je obhajal te dni občeznani in velespoštovani deželni poslanec g. Josip Zirc v Kandiji. Ob priliki občinske seje je gospod župnik Porenta prav iskreno čestital g. županu k temu izrednemu slavlju. Poudarjal je v svojem nagovoru, koliko koristnega in dobrega je storil g. župan v teku 20 let, kajti pod njegovim županovanjem se je zgradilo v tej občini pet šolskih poslopj — posebno pa še v času vojne, želeč mu, da bi kmalu popolnoma ozdravel od svoje dolgotrajne bolezni, da bi zamogel zopet neoviran hoditi med svojim ljudstvom, ki ga hvaležno in presrečno ljubi. — Vsi odborniki so stoji sledili čestitanju, mu podajali roko z željo in prošnjo, da bi še dolgo let nadaljeval svoje uspešno delovanje v blagor velike občine. — Grljivim srcem se je g. župan zahvalil za laskavo voščilo ter obljubil, da hoče tudi nadalje zastaviti vse svoje moči v splošno korist domovine. — Še na mnoga leta g. poslanec in župan! Bog blagoslovi Vas in Vaše delo!

— **Smrt za domovino.** Pri 17. pešpolku so bili pokopani meseca aprila t. l. naslednji junaki: Prus Nikolaj iz Krmačine pri Črnomlju, rojen l. 1897., padel 5. aprila, zadet v koleno takoj izkrmavel; Pene Alojzij iz Trebelnega, rojen l. 1897., padel 31. marca; Gerdin Franc iz Polšnika, rojen leta 1895., padel 3. aprila, zadet v prsi; Kramaršek Franc iz Zalne, r. 1897., pad. 24. 4., zadet naravnost v srce. Število naših padlih junakov pri Oslavju še vedno noče biti polno; konstatirala se je uradno smrt Danček Matija iz Znojca pri Krškem, padel pri Oslavju 8. novembra 1915. Večni mir njihovim dušam!

— **Promocija.** Dne 18. t. m. je bil promoviran na graškem vseučilišču doktorjem prava starejšina in bivši predsednik slov. kat. akad. društva »Zarja«, rezervni poročnik Anton Kodre. Novemu doktorju, ki se je skozi dve leti nahajal na raznih bojiščih skoraj nepretrgano in je bil že dvakrat odlikovan, najiskrenejše čestitke!

Z hrvatskega gledališča v Osijeku odidele gđ. Mira Korošec in g. Primožič.

Med tema odličnima članoma hrvatske opere v Osijeku in gledališkim ravnatelstvom so nastale difference, ker sta se vsled slabih prometnih razmer z nekega koncertnega potovanja 24 ur prepozno vrnila. G. Primožič je včeraj nastopil v Zagrebu v operi »Carmen«.

Potres na Reki. V noči od 17. na 18. t. m. je bilo več potresnih sunkov. Prvi okoli pol dveh, je bil najmočnejši in je trajal kakih 4 do 5 sekund, zadnji okoli tretje ure je bil slabši in je trajal v posameznih sunkih celih 10 sekund.

Vesela zbrana družba gospodov v gostilni pri Oblaku na Vrhniki je pri svojem prijateljskem sestanku darovala za goriške bugunce vsoto 68 K 20 vin., kateri znesek se je izročil »Posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani«.

Tedne brez mesa nameravajo jeseni uvesti v Nemčiji, da zboljšajo živinorejo.

Ljubljanske novice.

Ij Cesar v Ljubljani. Na drugem mestu poročamo, da je bil cesar 17. t. m. v Ljubljani. Iz Ljubljane, kjer ga je občinstvo na kolodvoru in po ulicah pozdravljalo z »Živio«-klici, se je peljal v Postojno. Zvečer ob povratku ga je občinstvo pred južnim kolodvorom zopet pozdravljalo z »Živio«-klici. Cesar je prijazno odzdravljaj.

Ij Tenorist hrvatske opere g. Jos. Rijavec je včeraj v dežel. gledališču uprav razvnel občinstvo. Občinstvo je od točke do točke navdušeneje ploskalo in končno ni hotelo zapustiti gledališča, dokler odlični pevec ni dodal še par točk. Tudi koncertnemu mojemu g. Simonu in moškemu zboru so mnogo ploskali. Objubljene strokovnjaškega poročila še nismo dobili.

Slovanski otroci iz Trsta v deželni gledališču v Ljubljani. Zanimanje za gostovanje slovenskih šolskih otrok iz Trsta v deželni gledališču v Ljubljani prihodnji ponedeljek 21. t. m. je izredno, zato opozarjamo občinstvo, da si še danes v soboto ali vsaj jutri dopoldne pri blagajni v deželni gledališču kupi vstopnice. Na razpolago je še nekaj lož, parternih, balkonskih in galerijskih sedežev. Blagajna v deželni gledališču je odprta danes do 9. ure zvečer in jutri v nedeljo dopoldne od 11. do 12. in v ponedeljek dopoldne od 10. do 12. ure. Pripeljite tudi mladino k tej predstavi!

Ij Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov bo imelo v nedeljo, 20. t. m., ob 7. uri sv. mašo na Rožniku. Društvo vabi vse svoje člane in prijatelje, kakor tudi člane katoliškega mladeniškega društva, da se udeležijo te sv. maše, ki se bo darovala za društvenike, ki so na bojnem polju ali v vojni službi. Pri sv. maši bo pel društveni pevski zbor.

Ij župan dr. Tavčar je po zdravniškem ukazu nastopil kratek bolniški dopust in bo približno en teden odsoten. Za čas njegove odsotnosti ga bo nadomestoval podžupan Dr. Triller, ki je vsak dan od pol 11. do pol 12. v županski pisarni strankam na razpolago.

Ij Koncert velikega češkega mojstra Jaroslava Kocijana v Ljubljani. V sredo, 23. maja 1917 zvečer ob pol 9. uri se vrši v veliki dvorani hotela »Union« prav lep in zanimiv koncert, ki ga izvajata umetnika iz Prage, koncertni virtuoz gospod Jaroslav Kocijan in koncertni pianist gospod A. C. Ryppl. — Ljubljancem bo Kocijanov koncert nudil krasen užitek. — Predprodaja vstopnic se vrši v trafiki v Prešernovi ulici 54. — Poleg cen za prostor je plačati po novem zakonu tudi vselični davek na korist mestnim ubogim!

Ij Novo pregledovanje črnovojnikov v Ljubljani. Črnovojniki, rojeni v letih 1871. do vštete leta 1867. pridejo vsi k novemu prebiranju, enako tudi črnovojniki letnikov 1893. do vštete leta 1867., ki so bili od dosedanjih prebirani izvzeti, ker so bili izbrisani ali so imeli črnovojno dosluznico. V Ljubljani se bo vršilo pregledovanje za domačine: dne 23. maja ob 7. uri zjutraj za črnovojnike rojstvenih letnikov 1893. do vštete leta 1872., ob 8. uri zjutraj za letnike od 1871. do vštete leta 1869. in ob 9. uri zjutraj za letnika 1868. in 1867. Za tuje: dne 24. maja ob 7. uri zjutraj, za letnike od 1893. do vštete leta 1872., ob 8. uri zjutraj za letnike od 1871. do vštete leta 1869. in ob 9. uri zjutraj za letnika 1868. in 1867.

Ij Prodaja kaše. Kaša se bo oddajala v ponedeljek in torek, t. j. 21. in 22. maja v ojni prodajalni, Gosposka ulica. Na vrsto pridejo stranke z izkaznicami za kašo št. 8640 do 9000 dne 21. maja in od 9000 naprej dne 22. maja.

Ij Iz seje mestnega aprovizacijskega odseka, dne 18. maja 1917. K r u š n e m o k e je dovolj v zalogi in je mestna aprovizacija ljubljanska do konca junija preskrbljena z moko. Prihodnji teden se bo zopet razdeljevala p s e n i č n a m o k a za kuho in odpade na 1 karto po pol kilograma. Na ta način bo tekoči krušni teden v polni izmeri konorirana krušna karta. Deželna vlada se je odločila znatno zvišati število kontingentirane kladne živine. Pričakovati je, da bo na ta način odpomagano veliki

kalamiteti, ki je nastala zadnje mesce s p o m a n j k a n j e m m e s a, in bo Ljubljana vsaj z govejim mesom nekoliko bolj preskrbovana kot sedaj. Deželno mesto za dobavo kladne živine je ponudilo mestni aprovizaciji ljubljanski redno dobavo prešičev iz Ogrske. Cena bi bila nekoliko višja od tukajšnjih maksimalnih cen, vendar je ponudbo sprejeti z ozirom na veliko pomanjkanje prešičjega mesa in špeha na tukajšnjem trgu. Aprovizacijski odsek sklence, da je pripravljen prevzeti do konca avgusta vsak teden po 1 vagon lepših špeharjev. Nadalje sklence aprovizacijski odsek, da se iz aprovizacijskih ozirov ne priporoča M. Knezu v Spodnji Šiški podelitev koncesije za konjsko mesnico. Ponovno se zglašajo samci, ki se prehranjujejo po raznih gostilnah, s prošnjo, da jim mestna aprovizacija ustanovi posebno vojno kuhinjo z boljšo, meščansko hrano. Mnogi gostilničarji so svojim stalnim gostom odpovedali hrano in je na vsak način treba nekaj ukreniti, da se odpomore tudi onim, ki so navezani izključno le na gostilniško hrano. Zato bo mestna aprovizacija ljubljanska ustanovila še 1 vojno kuhinjo, vendar samo pod tem pogojem, če se zglašijo zadostno število reflektantov. Priglasje sprejema mestni aprovizacijski urad na Poljanski cesti št. 13, I. nadstropje, kjer se naj med uradnimi urami zglašijo vsi oni, ki bi hoteli dobiti iz nove kuhinje hrano. Vsak priglašenec bo moral izpolniti posebno vprašalno polo, na podlagi katere se ga bo potem sprejelo v novo kuhinjo.

Ij Drugotjedenski razdelilni načrt za oddajo cenejšega mesa. V ponedeljek popoldne pridejo na vrsto stranke s provizoričnimi (višnjevim) nakaznicami, in sicer od št. 7500 do 8500. V sredo popoldne pridejo na vrsto uradniške kategorije. V četrtek popoldne dobe meso rdeče izkaznice, v soboto popoldne pa rumene.

Ij Oddaja cenejšega siru za vojno prehrano. Drugi teden bo začela mestna aprovizacija oddajati sir po znižanih cenah. V torek popoldne dobe sir stranke z rdečimi nakaznicami, v petek dopoldne uradniške kategorije, v petek popoldne pa rumene nakaznice. Sir se bo oddajal 1 kilogram po 2 kroni, za III. in IV. uradniško kategorijo pa 1 kg po 4 K. V torek popoldne se bo oddajal sir na rdeče izkaznice po naslednjem razporedu. Na vrsto pridejo: od 2. do pol 3. št. 1 do 180, od pol 3. do 3. št. 181 do 360, od 3. do pol 4. št. 361 do 540, od pol 4. do 4. št. 541 do 720, od 4. do pol 5. št. 721 do 900, od pol 5. do 5. št. 901 do 1080 in od 5. do pol 6. št. 1081 naprej. Sir se bo oddajal tako, da dobe stranke do 2 oseb 1 četrt hleba za 1 krono, stranke s 3 in 4 osebami pol hleba za 2 kroni, stranke s 5 in 6 osebami tričetrt hleba za 3 krono in stranke s 7 in več osebami pa cel hleb (okroglo 2 kg) za 4 krono. Da bo mogoče stranke naglo postreči in da se prepreči naval, naj stranke pridejo točno ob določenem času in naj prinesejo s seboj potreben drobiž.

Ij Oddaja cenejšega mesa na modre izkaznice. V ponedeljek, dne 21. maja bo oddajala mestna aprovizacija v cerkvi sv. Jožefa goveje meso 1 kg po 2 kroni. Na vrsto pridejo male modre izkaznice, in sicer od 2. do 3. št. 7501 do 7750, od 3. do 4. št. 7751 do 8000, od 4. do 5. št. 8001 do 8250 in od 5. do 6. 8251 do 8500. Rodbine do 3 oseb dobe pol kilograma, rodbine s 4 in 5 osebami tričetrt kilograma, rodbine s 6 in 7 osebami 1 kg, rodbine z 8 in 9 osebami 1 in četrt kilograma. Razen provizorne modre izkaznice je prinesiti s seboj tudi nakazilo za meso, katero so dobile stranke pri krušnih komisijah. Brez nakaznic za meso ne dobi nihče mesa.

Ij Umrli so v Ljubljani: Julijana Piotrovsky, žena bandažista, 60 let. — Josip Bah, sin železniškega zavirača, 4 leta. — Stefan Modic, šolski učenec, 12 let.

Ij Nesreča na cesti. Padel je ter si pri tem zlomil desno nogo v poslopju I. drž. gimnazije tamošnji sedmošolec 17 let stari Egon Bassin, stanujoč na Marije Terezije cesti št. 6, sin evidenčnega inšpektorja. Zdravi se v deželni bolnišnici.

Ij Našla se je nasproti glavne pošte večja vsota denarja. Dobi se pri Jeri Čeren, Savlje 16.

Ij Ušel je včeraj zjutraj kanarček. Oda naj se ga na Kongresnem trgu 15, pritliče.

Posveti v nemškem glavnem stanu.

Berlin, 18. maja. (Kor. ur.) Državni kancler pl. Bethmann-Hollweg in državni tajnik zunanega urada Zimmermann sta odpotovala v glavni stan na posvet z zunanjim ministrom grofom Czerninom.

Na morje.

Zopet 25 ladij potopljenih. Berlin, 18. maja. Wolffov urad: Dne 29. aprila zvečer je naš podmorski čoln z granatami obstreljeval utrjeno angleško črno mesto Scarborough. Opazilo se je, da so granate večkrat zadele.

Dne 5. maja je naš podmorski čoln potopil angleško ladjo »Lawender«.

Novi uspehi podmorskih čolnov v Atlantskem oceanu.

V angleškem prelivu in v Severnem morju je bilo potopljenih 11 parnikov, 3 jadrnice in 11 ribiških ladij s skupno 25.000 tonami.

Podmorske nevarnosti ni še nobena mornarica rešila.

London, 17. maja. (Kor. ur.) Reuter: Pri zajtrku mornariške lige je napil mornariški tajnik Carson mornarici Združenih držav. Rekel je, da je prihod oddelka brodivja Združenih držav na Angleško najvažnejši dogodek svetovne povestnice, ker se je tako priznalo dejstvo skupnega vzora starega in novega sveta, vzdržati svobodo morja v korist civilizacije in človeštva. **Podmorske nevarnosti ni še nobena mornarica rešila.** Tvorijo resnično nevarnost. Mogoče nas čakajo še boleste preizkušnje, a ne moremo dvomiti, da bomo priborili civiliziranemu svetu zmago.

Razne novice.

Proti praškim ravnateljem »živnostenske banke« (Apolo Ružička, dr. Ladislav Sourek, Anton Tille in Rudolf Pilat), ki so bili obtoženi zaradi hudodelstva proti vojni moči države, se je odstopilo od obtožbe na temelju Najvišjega sklepa, izdanega v Badnu dne 5. aprila 1917.

Vojnoposojilno zavarovanje. Dodatno tozadevemu naznanilu v oglasu družbe »Anker« v Gradcu se še dostavlja, da je nadzornik za Kranjsko g. Leopold Grünfeld v Ljubljani, Prisojna ulica 1.

Pri boleznih v možganih, križu, duševnih in živčnih boleznih premaga naravna »Franz-Josefa« grenčica celo najbolj trdovratna motenja v želodcu in črevih; doseže se z njo redno in zadostno odvajanje, poživljuje prebava in zboljša slast do jedi, in tudi pri daljši porabi zanesljivo, milo, brez draženja.

Za glavobol predpisujejo zdravniki ponajveč živce pomirjajoča sredstva. Kot tako uživa dober sloves že skozi mnogo let Fellerja dobrodišeči fluid iz rastlinskih esenc z zn. »Elza-fluid«. Njega bol lajšajoče lastnosti se jako hvalijo. Tudi osvetojoč dober vonj in prijetna hladilnost ugodno vplivajo pri glavobolu kakor tudi pri migreni. 12 steklenic tega mišice jačujočega, živce pomirjajočega domačega zdravila pošlje za 7 K 32 vin. lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 134 (Hrvatska). Če je pa glavobol posledica slabe prebave, zaprtja ali drugih prebavnih težkoč, hitro odpomorejo lagodno odvajajoče rabarbarske kroglice z zn. »Elza-kroglice«. 6 škatlic stane poštne prosto 5 K 57 vin. Oboje domačih zdravil budi toplo priporočeno in naj bi ju imeli vedno pri roki zlasti taki ljudje, ki pogosto trpe vsled glavobola. Na ta način si takoj preženo napade migrene in se tako obvarujejo pred nje zopetnim nastopom. — Fellerjev črtnik zoper migreno hitro učinkuje in ga je lahko nositi s seboj v žepu; cena mu je 1 K. (—vt—)

Dobava zabojnih delov za c. kr. tovarne.

Važno za interesanta lozne industrije. Več v inseratu.

Krapina Toplice (Hrvatsko)	zdravi	irganje
	850	revmo
	Pojasnila in prospekti	ischias
zastonj.		

Naprodaj je

Kobila, stara 16 let, in enoletno žrebe.

Vse podrobnosti se izvedo pri oskrbništvu graščine Fužine, p. Dev. Mar. Polje pri Ljubljani.

Sprejme se takoj zanesljiv

zidarski polir

Plača po dogovoru. Naslov se izve pri upravi »Slovenca« pod št. 1216, ako znamka za odgovor.

Gospodinja, hitro naročite knjižico: Sušenje v gospodinjstvu, ali kratko navodilo, kako spraviti koristno in poceni zelenjavo za zimo. Cena s poštino 40 vinarjev. — Dobiva se po knjižarnah.

Na prodaj je molzna koza v Rožni dolini 260 pri Ljubljani.

V trgovino v mestu ali na deželi želi vstopiti kot

učenka

16 letna dekle, poštenih staršev, ki je dovršila petrazredno ljudsko šolo in ima mnogo veselja do trgovine. — Ponudbe sprejema in odposilja upravnistvo „Slovenca“ pod št. 1215.

200 praznih košev

držačih po 50 kilogramov, se ceno proda.

Vprašanja na upravo lista pod „Koši 1221“.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Št. 116.

Vabilo

na

izredni občni zbor delegatov,

ki ga sklicuje blagajnično načelstvo v zmislu odstavka § 29. blagajničnih pravil na soboto dne 26. maja 1917. ob pol 8. uri zvečer.

v blagajnične prostore, Turjaški trg št. 4, I. nad.

Dnevni red:

- Sklepanje o spremembi blagajničnih pravil v zmislu cesarske naredbe z dne 4. januarja 1917, drž. zak. št. 6.
- Predlogi načelstva in sklepanje o njih.

Po § 30. blagajničnih pravil je občni zbor sklepčen, ako je pričujočih vsaj 30 članov, ki se po pravilih smejo udeleževati občnega zbora. Kadar ne pride toliko upravičencev, vrši se eno uro pozneje — t. j. ob pol 9. uri — nov občni zbor z istim dnevnim redom; ta občni zbor je sklepčen ne glede na število udeležencev.

Opomba: Pristop na občni zbor je dovoljen le z vabilom, ki služi obenem za legitimacijo.

Ljubljana, dne 16. maja 1917.

Načelnik:

Mihael Rožanec I. r.

Išče se za mesec avgust v Ljubljani

stanovanje

obstoječe iz 2 ali 3 sob, kuhinje, konjskega hleva, staja za vozove in svetle kleti. Pismene ponudbe na upravo lista pod št. 1234

Led na prodaj.

Hotel Štrukelj
v Ljubljani.

Vsak dan od 10. do 12. ure dopoldne.

Prodajalka

dobro izurjena v mešani stroki, večja slovenskega in nemškega jezika in govoru in pisavi, želi službo. — Cenjene ponudbe na A. Muzetič, Šmarje-Sevnica ob Savi. 1239

Obrtnik

srednje starosti, se želi poročiti po vojni ali takoj med vojno z neomadeževanim dekletom ali vdovo brez otrok iz mesta ali dežele v starosti 25 do 40 let. Želi se nekaj premoženja. Pisma, če je mogoče s sliko naj se pošljejo na upravo „Slovenca“ pod šifro: „Blaženi mir“ 1240.

Uradnik išče

primerne službe

najraje pri kaki banki. Vešč popolnoma nemškega, italijanskega, slovenskega ter hrvatskega jezika. Bil prej pri c. kr. okrajnem sodišču, ter je sedaj vojni invalid vojaščne prost. Pisma na upravnistvo „Slovenca“ pod Stalen 1227.

Gospodična

izurjena šivanja in kuhinjskega dela, zmožna slovenskega in nemškega jezika, želi primerne službe takoj.

Cenj. ponudbe sprejema uprava „Slovenca“ pod št. 1241.

Dober zaslužek brez vsacega rizika.

Zanesljiva oseba k lesni industriji si lahko z malo kavcijo prisluži lepo svoto. Industrija služi armadi, vsled tega je sigurna oprostitvev eventualne vojaške službe. Podjetje se nahaja v lepem kraju blizu kolodvora na Kranjskem. Prijave je poslati upravi lista pod št. 1223.

Nikakega zobobola

več, nobenih noči brez spanja. „Fides“ lajša bol pri vseh zobobolih kakor tudi pri najtrdovrat. revmat. zobnih bolečinah, kjer so odrekli vsa sredstva. Pri reuspehu denar nazaj! Cena K 2 — 3 tube K 5 —, 6 tub K 8 — — Nikake zobne praline več. Srečno bele zobe dosežete s XIRIS zobno vodo. Takojšnji učinek. Cena K 2, 3 stekl. K 5. KEMERY, Kaschau I. post. pr. 12-Z. 42 Ogrsko.

Zahvala.

Za premnoga izraze iskrenega sočutja ob težki nenadomestni izgubi, ki nas je zadela z nenadno smrtjo našega iskrenoljubljenega soproga, očeta, sina, in brata, gospoda

Franc Dornig-a

izrekamo tem potom svojo globokočutečo zahvalo. Predvsem se zahvaljujemo preč. gosp. kanoniku J. Lavrenčiču za vodstvo pogreba in vsej prečast. duhovščini, ter gg. oo. frančiškanom, kakor tudi občinskemu odboru, članom načelstva hranilnice in posojilnice, društvu „Kamnik“, slavnemu meščanstvu in uradništvu, vojaštvu in veterancem, ter gg. pevcem za ganljive žalostinke in vsem drugim, ki so v tako obilnem številu spremlili blagopokojnika k prezgodnjemu grobu.

V Bogu počivajočega priporočamo v blag spomin in pobožno molitev.

V Kamniku 18. maja 1917.

Globoko žalujoči ostali.

Najboljši in najpopolnejši so le

Pfaff šivalni stroji

enako

Puchova vozna kolesa

s prima pneumatiko, enaki kot pred vojno.

Samo pri **IGN. VOK** Samo pri

specialna trgovina s šivaln. stroji, koleri ter zraven spadajočimi deli

Ljubljana, Sodna ulica 7, poleg justične palače,

Večletna pismena garancija

Povsod hvaljeni in priljubljeni

Povsod hvaljeni in priljubljeni

Punk v vozeju, krpaju, perila, nogavic - brezplačno!

Ustanovljeno I. 1893.

Ustanovljeno I. 1893.

Vzajemno podporno društvo

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poroštvu, zastavi življenjskih polc, posejtev, vrednostnih papirjev ali zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7 1/2, 15 ali 22 1/2 letih v enakih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2%.

Društveno lasno premoženje znaša koncem leta 1915 519.540.40 kron. Daležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.089.850 kron.

Proda se hotel RODICA v Bohinjski Bistrici

nasproti kolodvora pod ugodnimi plačilnimi pogoji. Hotel ima 16 sob za tujce, velik vrt i. dr. Natančneje pogoje daje iz prijaznosti Jože Rozman, Ljubljana, Gradišče št. 13. 1238

Josip Kosler jun. javlja v najgloblji žalosti v svojem in v imenu ostalih sorodnikov tužno vest, da je Bogu vsemogočnemu dopadlo poklicati k sebi njegovega iskreno ljubljene, nepozabnega očeta, gospoda

dr. Josipa Kosler-ja

viteza Franc Jožefovega reda, rentirja in hišnega posestnika

v boljše življenje.

Premiul je v sredo, dne 16. t. m. ob pol osmih zvečer po dolgem bolehanju, večkrat previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 96. letu svojega življenja.

Truplo predragega pokojnika se je dne 18. majnika 1917 ob 5. uri popoldne v hiši žalosti Šelenburgova ulica št. 3 svečano blagoslovilo, prepeljalo na pokopališče k sv. Krištofu in tam položilo v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Mir in pokoj njegovi duši.

Obenem izreka za vse mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja, ki so mu došli, za poklonjene krasne vence ter za mnogoštevilno čaščeče spremstvo na zadnji poti pokojnikovi, svojo najsrčnejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 19. maja 1917.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorelejskimi lasmi, ki sem jih dobila po 14 mesečni rabi pomade, ki sem jo iznašla sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških krepko pospešuje rast brade, in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravni blek in polnost in jih varuje pred prezgodnjim osivenjem do najvišje starosti.

Lonček po 6, 10 in 15 kron.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštnim povzetjem ali denar naprej iz tvornice, kamor je naslavljati vsa naročila

Ana Csillag, Dunaj, I, Kohlmarkt 11.

Potom

javne prostovoljne dražbe,

ki se vrši

v torek, dne 29. maja 1917,

na licu mesta na Bledu, pričenši ob 9. uri dopoldne pri vili Hribar v Zagoricih, hiš. št. 39, se proda:

- Vila Hribar v Zagoricih, hiš. št. 39, z gospodarskim poslopjem in vrtom (vl. št. 266, kat. obč. Zeleče),
- vila Wölfling v Zelečah, hiš. št. 34, z vrtom, velikim gospodarskim poslopjem in zemljišči (vl. št. 495, kat. obč. Zeleče).

Dražbeni pogoji se bodo reflektantom sporočili pred dražbo.

Pojasnila daje Posojilnica v Radovljici.

Prememba obrti in trgovine.

Podpisani si usojam vljudno naznaniti svojim p. n. odjemalcem in slavnemu občinstvu, da sem se **preselil**

s svojo obrtjo in trgovino na Jesenicah dne 15. maja 1917.

v svojo hišo na Savi

nasproti Kranjske industrijske tovarne, in prosim svoje volec. odjemalce, da mi zaupanje, ki so mi je v tako v obilni meri izkazovali, ohranijo tudi v bodoče v moji hiši na Savi, z velespoštovanjem

Ivan Zvezda.

krojaški mojster in zaloga izgotovljenih oblek Jesenice-Pužino

Vsi za šesto vojno posojilo!

Junaška je borba naše armade ob Soči. Nihče junakov ne misli nase, vsak hoče samo eno: zavrniti zemlje lačnega tujca, da ne poplavi naše domovine. In v teh trenutkih bi mi v zaledju bili hladne krvi, ko tudi nas kliče država, da pomagamo ohraniti ono, kar je naše, dokler nas bo ščitil avstrijski orel! Z vsem, kar damo sedaj državi, pomagamo obraniti tudi svojo domovino. Zato vsi na plan, v vrstah za šesto vojno posojilo naj bo zapisana naša ljubezen do domovine!

Dokažimo takoj s svojimi podpisi za šesto vojno posojilo, da se zavedamo, za kaj se gre ob Soči.

Bethmannov govor in odgovor.

V torek je odgovarjal nemški kancler na konservativno-junkersko in na socialno-demokratsko interpelacijo o vojnih ciljih. Odgovor je bil tak, kakor ga je vsak razsoden človek pričakoval, zato ponavljamo, kar smo že enkrat zapisali v »Slovencu«: Kancler pravi, da počakajmo; za izgube in odpovedi je še vedno čas, če se bo pa dalo kaj dobiti, bi bili pa neumni, če ne bi vzeli. Pri tem je ostal kancler, kakor se vidi, tudi še do najnovejše dobe.

Pač pa beremo v »Neue Züricher Ztg.« od 10. maja zelo zanimiv članek iz peresa princa Aleksandra Hohenloheja, ki se bere naravnost kakor odgovor na kanclerjev govor in zato ga priobčujemo v celoti:

»Iz Berlina javljajo, da je ožji odsek nemško-konservativne stranke enoglasno sprejel resolucijo, ki se peča z najnovejšim sklepom socialistične stranke zastran miru. Socialisti so sklenili, naj se doseže mir kolikor mogoče hitro na skupni mirovni konferenci in sicer brez aneksij in brez odškodnin.

Konservativci (junckerji) trde, da mora dovesti socialistični sklep, če se uresniči, Nemčijo naravnost v propast in da onemogoča mir, ki bi bil vreden neizmernih žrtev in nedosegljivega junaštva naše zmogovile armade, ki bi dalje zagotavljal svobodo in uspešen razvoj močne monarhije in ki bi nam dal možnost, da zacelimo rane, katere nam je vsekala vojna.« Konservativna stranka more delati le za zmagovit nemški mir.

Ta izjava kaže jasno, kako malo so se naučili pruski konservativci tekoma vojne. Na novo so se učili vsi, generali in vojniki na fronti; meščanstvo, ki je ostalo doma, ravno tako državniki, monarhi in narodi; tej potrebi so se uklonili vsi, radi ali neradi. Samo eden »rocher de bronze« je ostal nedotaknjen, namreč prusko junkerstvo, ki ne občuti diha novega časa. To edino noče nič vedeti o novi dobi, in sicer niti v notranji niti v zunanji politiki.

Zgoraj omenjeni sklep kaže jasno, kako slepi in gluhi so pruski konservativci pred vsemi dejstvi, katera se odkrivajo iz dosedanjega poteka vojne vsakemu mislečemu človeku.

Da je nemška armada v tej vojni izvršila brezprimerna junaštva in da je nemški narod v tej vojni ravno tako kakor vsi narodi neizmerno mnogo žrtvoval, to ve vsak in ni potreba, da nam to pripovedujejo šele pruski junckerji. Če pa pravijo, da bo socialistični sklep »dovedel Nemčijo na rob propasti, in jo oropal miru, kakor ga je zaslužilo junaštvo četa, potem dokazujejo, da se nahajajo o položaju, kakor ga je ustvarila vojna, v usodepolni zmoti. Jaz vsaj sem mnenja, da je to njihovo resnično prepričanje, in da ne hlinijo svojih patrijotičnih skrbí v druge namene.

Kdor presoja položaj vojskujočih se držav čisto objektivno, ta mora uvideti, če ne zapira svojih oči pred resnico, da so žrtve za vse vojskujoče se in vsled vojske trpeče narode — za vse brez izjeme! — narastle tako, da o »primerni odškodnini« in o »celitvi ran« sploh govora ne more biti več. Če se vojna kmalu ne konča, bodo vsi narodi v tako neugodnem finančnem položaju, da nihče ne bo mogel plačati izdatne odškodnine; in če bi odškodnina znašala še toliko milijard, ne bo nikdar nadomestila prinesenih žrtev. Ali naj pa bodo žrtve zastoj? To bi bilo tragično! Ne. Kot edino odškodnino narodom za neizrečno vojno gorje poznam samo trajen mir kot posledico vojske. Na to morajo delati vsi, ki morejo pripomoči do miru, in na tak rezultat vojske je treba obračati pozornost že danes. Zato ni le irelevantno, če v mirovnih pogojih ne bo stala nobena točka o odškodninah in aneksijah, ampak naravnost potrebno je, da se sklene mir na tak način. Le pod pogojem, da novi mir ne bo zopet obremenjen s starimi in novimi prepornimi točkami, in če ne bodo zasejale nasilne aneksije novih kalij nezadovoljstva med narode, in če noben vojni udeleženec ne bo zapustil konferenčne dvorane z masčevalnimi čustvi v srcu, le tedaj je upanje upravičeno, da bo novi mir več kakor premirje in da bo, če ne že ve-

čen, pa vsaj tako dolgo ugotovljen, da bo človeštvo imelo čas se tako organizirati, da bo mogoče tudi za daljšo bodočnost računati z mirom.

Po takem miru hrepene vsi narodi. Za tak mir pa ni potreba nobenih vojaških garancij in »mejnih ureditev«, ki bi bile vsled današnjega napredka orožne tehnike itak malu zopet brez pomena.

Po triletnem boju ljudstvu ni več mnogo na tem, koliko drug drugemu odvzame oziroma, koliko milijard drug od drugega izsili, ampak vsak človek, bodisi doma, bodisi pri armadi, goji le eno željo: Kdaj bo vojske konec? Kdaj se vrnem zopet domov?

Izjava avstrijsko-ogrske vlade računa na naše veselje poplavljenost s tem čustvovanjem ljudstva. Vodilni državniki v Berlinu tega, kakor bi utegnil soditi po previdnih izjavah v »Nordd. Allg. Ztg.«, še vedno nočejo storiti, ker se menda boje nasprotstva konservativcev in vsenemških aneksionistov. To jim pa ne bo pomagalo. Prišel bo trenutek, ko ne bo šlo več po stari poti. Ljudstvo hoče govoriti in vladati! Kakor se bo morala berlinska vlada v notranji politiki še mnogo bolj približati demokratski in parlamentarni ideji, ravno tako bo morala ugoditi tudi v zunanji politiki in zlasti v mirovnem vprašanju ljudskim željam. Vsaka stranka, vsak državnik, sploh vsi, ki tega ljudskega glasu ne razumejo ali pa nočejo slišati, bodo izginili, in sicer hitreje kakor to sami mislijo in umakniti se bodo morali močjem, ki spoznavajo potrebe časa, ker potrpljenje ljudstva je doseglo skrajno mejo.

Tako piše princ Hohenlohe. »Berl. Tagblatt« od 14. maja pa pravi: ... da ponovimo še enkrat: Mir na podlagi brezobzirnih osvojitve zavračamo, ker bi rodil le nove zveze in nove vojske proti Nemčiji in ker leži še v nevidni daljavi. Mir na podlagi sporazuma bi bilo mogoče najlažje doseči in kancler bo to pot gotovo namignil, da se Nemčija odpoveduje nasilni politiki in da hoče mir na podlagi sporazuma.

Vsakdanje vprašanje.

Najbolj navadna in najbolj moreča skrb, ki tare danes kmeta in meščana v enaki meri, je skrb za vsakdanjo prehrano in sicer ne samo od danes do jutri, ampak od žetve do žetve. Če govorimo tu o vsakdanji prehrani, pa ne mislimo samo na živež v ožjem pomenu besede, ampak tudi na obleko in obuvalo, ki sta ravno tako potrebni človeku kakor kruh in meso.

Triletna vojska je mirovne razmere korenito predrušila. Dokler je vladal več ali manj prost promet z vsakdanjimi potrebščinami, je bilo mogoče, da so se cene nekoliko ustabile in ustvarilo se je samo po sebi med agrikulturnimi in industrijskimi izdelki in pridelki neko gotovo razmerje, kateremu so se dale več ali manj prilagoditi tudi plače nastavljenec. To razmerje sicer ni ostalo trdno in nepremakljivo, čeprav se je tudi nekoliko gibalo, pa zdaleka se v taki meri ni tako skogovcumilno vrazil nadhoditaw k moarree koma izpreminjalo, kakor danes. Današnja generacija se ve še dobro spominjati, da je n. pr. na Dolenjskem bilo mogoče kupiti mernik pšenice za 3 goldinarje, a tudi par čevljev je veljalo (doma kaj to in kako pride kmetkeniatrdgov izdelanih) približno toliko! Takih stvari bi lahko našteali še nebroj. Vzrokov temu pojavu bo bržkone precej, a mi se hočemo omejiti le na najvažnejše.

Ko je ob začetku vojske začela vlada določati za najpotrebnejše stvari maksimalne cene, gotovo ni mislila in verjela, da bo vojska trajala leta in leta. Zato se je omejila le na maksimiranje živih v najozjem smislu, da zagotovi najrevnejšim in manj premožnim slojem vsaj njihov skromni vsakdanji kruh. Te maksimalne cene so ostale v veljavi do malega neizpremenjene (oziroma le nekoliko povišane) do danes. Pri industriji je bila pa stvar drugačna. Tam spočetka ni bilo najvišjih cen določenih skoro za noben produkt in šele v najnovejšem času so izšle različne naredbe, ki obtežujejo in grenijo tudi industrijalcem njihove lepe dobičke. Ker se je pa industrija lahko cele dve leti skoro prosto gibala, ji je bilo mogoče, da je zviševala cene svojih izdelkov na podlagi valutnih izprememb, kakor so to diktirale kapitalno močne banke in na ta način je bilo industrijalcem mogoče, da so s tako pomnoženimi dohodki izravnavali padanje valute za svoje blagajne. Kmet, naš slovenski preprosti kmet, pa tega seveda ni vedel in znal in tudi ni smel in ni mogel storiti. Zato vprašamo: kdo trpi več: ali kmet, ki svoje glavni niti niti potroji, ali industrijalec, ki jo je podesetoril? O uradnikih in o bedi nastavljenecv niti ne govorimo ne.

Ljudstvu pravi njegov pravni čut, da to ni in ne more biti prav in da tako ne sme in ne more iti dalje. Tu je potrebna korenita izprememba. Ena najvažnejših se mora dotakniti medsebojnega razmerja cen različnih potrebščin. Tega vprašanja sicer ni lahko rešiti, ampak veliko bi bilo že storjenega, če se količinj ugodni rešitvi le približamo.

Mogoče bi rekel kdo, da bi bilo najpametnejše in najenostajnejše, če bi se ozirali na one relacije, ki so obstajale pred vojsko. To je sicer zapeljiv moment, pa ni čisto točen. Mi ne smemo pozabiti neprijetnega dejstva, da smo od inozemstva danes skoro popolnoma ločeni. Mi smo za enkrat več ali manj zaprti država in moremo v prvi vrsti računati le na ono količino blaga, katera zraste oziroma katero pridelamo doma. Vsled te zaprtosti se je seveda razmerje med posameznimi produkti znatno izpremenilo in nihče ne more zahtevati, da mora danes veljati bombaževina, katere je že malo v deželi, v primeri s pšenico ravno toliko, kakor pred vojsko; pri drugih produktih bo stvar mogoče drugačna. Da se pa to blagovno razmerje določi, je treba predvsem natančnega statističnega pregleda o vsem blagu in ne samo o posameznih izdelkih, ker drugače ne dobimo nikdar pravih relacij. Na ta način določene cene bodo pravične in čeprav bo blago vsled obilice denarja mogoče drago, se bo dalo vendar doseči vsaj to, da ne bo drago samo za enega, ampak za vsakega in da ne bo eden imel prilike s prostimi cenami izravnavati valutnih diferenc in si kupičiti bogastva, drugi pa samo žrtvovati zlata in blaga. Če že živimo v dobi državnega socializma, potem naj se raztegne na vse, ampak varujmo se pred polovičarstvom.

Natančni statistični pregled o vseh blagovnih količinah bi bil obenem tudi zelo potreben kot podlaga za pravično razdelitev blaga in za določitev in primerno ureditev plač uradnikov in nastavljenecv. Mi popolnoma razumemo željo vlade, da varuje n. pr. »legitimno trgovino« in da pri plačah svojih uradnikov štedi kolikor more. To je vse prav in lepo. Ni pa prav in lepo, če ljudstvo danes vidi, da si bogati ljudje, ki nič ne delajo, še vedno lahko mnogo več kruha kupijo in mesa, kakor pa oni, ki delajo. Sicer smo poznali tudi v miru že take socialne razlike; pa če jih že takrat nismo odobraval, jih danes še toliko manj.

Tudi za uradnike vladni ni treba biti v skrbih zavoljo denarja. Denarja je v monarhiji dovolj, ker ne gre vse iz dežele, ampak ostaja doma in mora torej nekje biti. Samo tam naj vlada denar išče, kjer je! Mi ne uvidimo in ne gre nam v glavo, zakaj bi ravno kak vojni dobavitelj, ki sam niti z mazincem ni ganil, moral ohraniti vse svoje milijone, ali pa vsaj njih polovico. Zakaj jim vlada ne naprti 90 odstotkov vojnega dobička kot davek namesto 40 ali 50? To bi bilo delo za državni zbor!

Vsaka krona

pomaga, da uničimo upanja sovražnikov!

Vsaka krona

je kamen k zgradbi miru!

Vsaka krona

priključite prej nazaj naše junake iz boja!

Zato naj stori vsak svojo dolžnost in podpiše vojno posojilo!

Naši mornarji v Boki Kotorski.

Poslal S. S.

Krasen pomladanski popoldan!

Solnce izpreminja morsk gladino v najlepšo mavrico. Lepo se zbije naša torpedovka po sinji Adriji. Krmar na krmilu jo obrača proti pristanišču. Po celonočni vožnji v bližini sovražnika si želi vsakdo zasluženega počitka. Vsi obrazi, od dima začrneli, se obračajo željno proti Boki Kotorski. To nam je zadnji cilj.

Kmalu se nam je izpolnila želja. Obrazi se razvesele, kajti nedelja je! Komaj smo zasidrani, vidi se že mornarje s posodo v rokah hiteče k vodnjaku, da se znebijo črne barve. Pač je to za vsakega po pre-

čuti noči najlepše opravilo. Veseli obrazi in prisrčen smeh nam naznanja, kako blagodejno vpliva na vsakega sveža voda in milo. To pa traja samo kake pol ure. Na krovu se vidi sedaj samo praznično oblečene branitelje naše prekrasne Adrije. Tudi naš torpedni čoln sam se je ves izpremenil, kajti medtem, ko so se drugi umivali, ga je nekaj v službi stoječih mornarjev očistilo. Mirno, kakor da je mrtev, leži sedaj pri krmu. Samo mal dim iz dimnikov naznanja, da ima še življenje v sebi. Tudi to kmalu izgine in s tem tudi mornarji. Vsak si je poiskal zabave.

Nisem mogel, da bi zaostal za drugimi. Po dokončanem umivanju se preoblečem in hajdi k mojim prijateljem. Daleč vsi od domovine smo se sešli tu. Slučaj je nanasel. Sami Kranjci — Ljubljancje!

Zapustivši svojo torpedovko namerim korak proti sosedom. Pričakovali so me že. Veselo pozdravljanje in stiskanje rok. Vse del sem se med nje in srečnega sem se počutil v tujini med prijatelji-rojaki.

»Zakaj pa tako zamišljen, France?« me vpraša Nestl.

V resnici v družbi rojakov so mi misli za hip in nehote ušle v kraj, kjer sem se rodil.

»Oprostite, Nestl, mislil sem na Ljubljano,« mu odgovorim.

»Kaj bodeš vedno mislil na domači kraj, tegale malo potegni in dobiš boš prijetnejše misli.« To rekši privleče Nestl iz omare steklenico vina in kozarce.

In nato se oglasi Martin: »Na vsak način mora biti kaj podlage, preden pijemo. Za to sem že skrbel.« Obrnivši se k tretjemu prijatelju reče: »Pepe, daj mi sem oni zavitek, ki leži tam na klopi.«

»Veš kaj, Martin,« odvrne Pepe, »na Ivana ne smemo pozabiti. Vsak čas se mora prikazati, kajti rekel mi je, da ne bo dolgo zadržan.«

»Poglej, pa res, to se ne sme zgoditi, drugače ne bo mogel zaigrati na citre, tudi on potrebuje okrepčila,« pravi Martin.

»Zdravo, Ivan!« naenkrat zakričim, na ozki železni lestvi sem namreč zagledal Ivana s citrami pod pazduho.

»Živeli prijatelji!« nas pozdravi peti rojak. In takoj smo ga imeli v sredi.

Začelo se je nato privezovanje duše. Ni bilo bogve kako imenitno, pa vendar izvrstno. Tri konserve, sir in kruh. Vse to se je pa zalilo z »Dalmatincem«.

Naenkrat pa se oglasi Ivan: »France, povej mi, kaj bi še bilo dobro sedaj.«

»Oprostite, prijatelji, na to bi pa kmalu pozabili!« se začnem opravičevati in iz vlečem iz žepa skatljico cigaret. Kmalu se je vzdigoval moder dim proti stropu.

Oglasile so se citre. Pod spretno roko Ivanovo se je oglasila vesela poskočnica. Sledili so še nekateri lepi komadi.

»Veste kaj, fantje,« pravi Pepe, »zapijmo kako domačo, kajti če bom še nadalje poslušal godbo, se ne bom mogel premagovati, da ne bi prijel Martina in se zasakal. To bi pa bilo za oba lahko neprijetno. Lahko se zgodi, da v tem malem prostoru oba zadeneva ob kak predmet, ki je še trši ko najini glavi.« Medtem ga pa je v resnici prijel kakor da bi hotel zaplesati in napravil par smešnih kretenj. Sledil je splošen smeh.

»Dovolj šale,« se oglasim, »pokažimo, da še nismo pozabili naših prekrasnih pesmij!«

Stopili smo v krog in zadonela je dobro znana:

»Tiha luna jasno sije,
duh moj misli na svoj dom...«

Požirek vina nam je pomagal, da smo zapeli skoro vse slovenske pesmi, ki so nam bile znane.

Da ni nikdo mislil na ločitev, se lahko razume.

Prvi se oglasi Ivan, rekoč: »Oprostite, fantje, čas hoče, da se poslovimo. Pripraviti se moram malo, kajti jutri me zopet čaka izlet po morju. Poslovil se bom osebnostno, toda v mislih bom vedno med vami. Verjemite pa, da bom težko čakal trenutka, ko bomo zopet preživeli tako lep večer, kakor danes. Je res, da ni bil prvi, pa tudi ne zadnji. V slučaju, da se ne povrnem, me pa ohranite v prijetnem spominu!«

»Hvala, ljubi Ivan, za tvoje besede, in dal Bog, da se zdrav vrneš, kar gotovo vsi upamo,« reče Nestl.

Sedaj pa se oglasim jaz, rekoč: »Poglej, Ivan, ne greš prvič s podvodnim čolnom po morju. Neštetokrat si bil v neposredni bližini sovražnika in vedno si se zdrav vrnil, upam torej gotovo, da se nam tudi sedaj zdrav povrneš. Doživeli bomo nato še več takih večerov, kot danes. Za sedaj pa vsem lahko noč in v kratkem na svidenje!«

Sledilo je krepko stiskanje rok in razšli smo se, vsak na svoj krov.

Kmalu sem se zopet nahajal na svojem torpednem čolnu in premišljeval hitro pretelki večer. Samo par uric smo bili skupaj in raziti smo se morali, kajti dolžnost in vojaška točnost zahteva to. Upam, da se večkrat snidemo!

Čez kakih 14 dni se nam je prijatelj Ivan zdrav povrnil, toda izgubili smo prijatelja Nestlina. Prišel je poziv in oditi je moral s čolnom v drugo pristanišče. Prazen prostor namestu torpedovke mi vzbuja prijetne spomine na nepozabnega prijatelja.

Tudi mi smo se že medtem večkrat podali na morje. In zopet smo se sešli Bili smo pa samo štirje. Ponavljajo se nam krasni večeri, ob katerih pozabi človek na domotožje. Niso pa več tako krasni, kajti najboljši tenorist nam manjka. Upam, da se tudi z njim zopet snidemo...

Res lepo in pravo mornarsko življenje! Mornar — resen, kadar zahteva dolžnost in vesel v družbi.

J. Majdič: Nasveti za hišo in dom. Novoizšla knjiga (410 strani) obsega čez tisoč dobrih, praktičnih nasvetov za vse panoge gospodarstva in gospodinjstva. Knjiga bo dobro došla vsakomur, kajti vsakdo bo našel v knjigi primernih praktičnih nasvetov. Nasveti obsegajo gospodarstvo v hiši, kmetijstvo, vinogradništvo, živinorejo, sadjerejo itd.; dobro preskrbljeno je tudi za naše gospodinjke, katerim nudi knjiga poleg nasvetov o gospodinjstvu tudi veliko receptov za cena jedila in razne pijače. Velik del knjige obravnava domače zdravljenje. Dodejano je obširno stvarno kazalo. Knjiga se dobi v Katoliški Bukvarni v Ljubljani in stane s poštnino 5 K 60 v.

Proda se še popolnoma

nova hiša

z nekaj zemlje ob glavni cesti v Logatcu. Več se izve pri ge. Kati Čuk, Brod 13, p. Dol. Logatec.

Slav. občinstvu in gosp. trgovcem priporočam

slamnate čevlje (šolne)

in slamnate podplate za v čevlje

kateri sem začel izdelovati na debelo, tako da vsakemu lahko postrežem. Ker je druga obutev tako draga, bode ta za osebe, ki imajo opravilo v sobah prav dobro došla. Naj vsak poskusi! FRANC CERAR, tovarna slamnakov v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani. 107

Prazne vreče

vsake vrste in v vsaki množini

kupi in plača po najvišjih cenah trgovska firma

J. Kušlan, Kranj.

Jožef Jug

pleskarski in likarski mojster

Ljubljana, Rimska cesta 16
se priporoča cenj. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Solidna in točna postrežba. 804

Vsakovrstne

slamnike

priporoča gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu v obilo naročitev. Cene primerno nizke, postrežba, kakor je v takem času najbolj mogoča. FR. CERAR, tov. slamnikov v Stobu, pošta in žel. post. Domžale pri Lj.

Prima ograko

pecivo za čaj

v pol kg kartonih, cena za kg K 10-50.

Cesenj

ogrsko zdravo blago, primerno tudi za sajenje za kg K 3-.-.

Lešniki

neliščeni, ogrski po K 3-50 za kg. Pri naročilih iz vojnega ozemlja denar naprej. 1210

E. Berger, Gradec, Sporgasse 16.

POSESTVO

v Kandiji pri Novem mestu, ki se dobro obrestuje, z malim vrtom, velikimi prostori, hlev in ledenica, okoli 10 oraloč bukovega gozda se ceno proda. Pisarna vprašanja naj se naslove na odvetniško pisarno gosp. dr. Otona Vailentschag v Ljubljani. 138 2)

P. BATJEL, Ljubljana, Stari trg 28 (prej v Gorici) vij. priporoča novo zalogo koles, šival. strojev, gramofonov, žepn. elektr. svetilk, kompl. že od K 2-.-. V zalogi vedno par tisoč. Najboljše baterije. Posebno nizka cena za razprodajalce. Mehanična delavnica Stari trg št. 11.

Pristavnik

ki je zlasti več živinoreje in kmetijskih del, se sprejme s 1. junijem. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod »Upravniki 1188«.

Kupi ali v najem se vzame v okolici Ljubljane vodna ali parna

žaga

Pooudbe pod »žaga 1186« na upravnništvo tega lista.

Botri! Botrice!

BIRMANCE

razveselite z lepim birmanskim darilom, ki se dobe v veliki izbiri in po nizkih cenah pri zlatarju in juvelirju ALOJZIJU FUCHSU v Ljubljani, Selenburgova ul. 6. (Poleg puškarja Kaiserja.)

Framydol je sredstvo za pomlajenje las, ki rdeče, svetle in sive lase in brade za trajno temno pobarva. 1 steklenica s poštnino vred K 2-70.

Rydyol je rožnata voda, ki živo pordeči blede lica. Učinek je čudovit. 1 steklenica s poštnino vred K 2-45. Povzetje 85 vinarjev več. Naslov za naročila: JAN GRÖLICH, drožerija pri angeli, Brno 643, Morava.

Prodajalka

izurjena v trgovini s papirjem na debelo in drobno se sprejme. Ravnotam se sprejme

kontoristinja

zmožna knjigovodstva, strojepisja in stenografije. Ponudbe pisмено pod št. 1172 na upravo »Slovenca«. 1172 (5)

500K

Vam plačam, ako Vaših kurjih očes, bradavic in trde kože, tekem 3 dni s korenino in brez bolečin ne odpravi

Ria-Balsam. Cena ločku z jamstvenim pismom K 1-75, 3 lončki K 4-50, 6 lončkov K 7-50. Stotine zahvalnic in priznanic. Komeny, Kaschau (Kassa) L, poštni predal 12/306 Ogrsko. 1042

Mladenič 30

prosi osebo, ki se je javila v mesecu sušcu, natančnejšega naslova. Pisma na upravnništvo »Slovenca« pod »Mladenič 30—1169«.

Kostanjev les

od 1 m dolgoti, 10 cm debelosti naprej, v deblih in polenih

kupi po najvišji ceni trdka

J. Pogačnik,

Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 13. 2407

Hiša

prilavna za vsako obrt, na zelo lepem in primernem prostoru Sv. Jakoba trga, Rožna ulica št. 13, se proda. — Prodaja jo Mihael Majcen, gostilničar in posestnik, Dolenjska cesta, gostilna »pri Ribču«. 1084

Zahtevajte slovenski cenik!

Dostavitev! takoj!

Dostavitev! takoj!

Naslov za pisma Josip Petelin Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Brez pomisleka so

Jos. Petelinca

šivalni stroji najlepše in časa najprimernejše prilagoditveno darilo.

Ti stroji znamke »Gritzner« in »Afrana« so najboljše sedanosti, šivajo, vežejo (šitkajo), krpačo (mašijo) perilo in nogavice, ter imajo 10 letno garancijo, kroglično, brezšumen tek, ter biserni ubod. Vedno v zalogi priprave in luxus opreme, ter stroji najnovejših sistemov. Pouk v ravnanju s strojem kot tudi umetno vezenje, krpanje perila ter šivanje z aparati vsaki čas in povsod brezplačno. 2978

Cim preje kupiš, ceneje kupiš — dobro le v Ljubljani, sv. Petra nasip 7, blizu frančiškanskega mostu, levo ob vodi, 3 hiša pri

Jos. Petelinca.

Prodaja posode od 14. do 26. maja.
Prodaja se Karlovarski porcelan ter posoda iz pločevine, emajla in litega železa.

Na številni obisk vabi

Ivan Kus.

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi oljnat portrete na platno izvršuje umetniško po vsaki fotografiji

DAVORIN ROVŠEK

prvi fotografski in povečevalni zavod v Ljubljani, Kolodvorska ulica 34a.

CEMENT

prodaja na drobno in debelo

Zadruga, Račje (Kranichsfeld) Stajer.

Takojšnjim naročitvam se bo še lahko ustreglo.

Sprejme se dobro izurjena

prodajalka

špecerijske stroke. Plača po dogovoru. Hrana in stanovanje v hiši. A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta 21.

Henrik Weisz Nagysaló (Kom. Bars) Ustan. 1910.

dobavlja po povzetju naslednje čevlje v vsaki velikosti. Riziko izključen. Zamenja dovoljena. S cenikom med vojno ni moglo postreči. Par damskih čevljev K 35.-, zakon. protokol K 40.-, K 45.-, in K 50. K 55. Par čevljev za strapac (bakanci) K 50.-, K 60.-, in K 70.-. Par čevljev za gospode K 45.-, K 50.-, K 55.-, in K 60. Bell modernizirani čevlji za dame v vsaki velikosti. Čevlji za otroke v vsaki velikosti, najnižje cene, 1 škaflija kreme za čevlje K 1.-

8 vinarjev (za 1 dopisnico) Vas stane moj glavni cenik, ki se Vam dopsiže — na zahtevo brezplačno. —

Prva tovarna ur JAN KONRAD, c. in kr. dvor. založnik Brück št. 1552 (Češko.)

Nikel ali jeklene ure na sidro K 3.-, 7.-, 8.-, Vojno-spominske nikeln. ali jeklene ure K 11.-, K 2.-; armadne radij. ure iz niklja ali jekla K 12.-. Majvne srebrne Roskopf remont. ure s sidrom K 19.- K 20.-. Budilke, stenske in ure na stojalo v veliki izbiri po nizkih cenah. Sletno pismono jamstvo. Pošilja po povzetju. Zamenja dovoljena ali denar nazaj.

Hiša v Litiji naprodaj.

Hiša je enonadstropna, vsa s kletmi; v pritličju je 5 sob s kuhinjo, enako v I. nadstropju. Poleg hiše je majhen senčnat in zelenjadni vrt ter hlev. Hiša stane K 18.000.—; od tega je obremenjenih K 12.000.— pri hranilnici, ki lahko dalje ostanejo vključeni. Za naplačilo zadošča K 4000.—. Hiša je primerna za upokojece, za gostilno ali obrtnika. Pojasnila daje uprava lista pod št. 1209.

Gospodje in dame

ki imajo opraviti v šolah, samostanih, zadrugah in društvi vseh vrst, se morejo posvetiti neki bližnji patriotični akciji. Ponudbe pod »Verdienst-gelegenheit 56—157a« na anončno pisarno Jos. H. Kienreich, Gradec, Sackstraße 4 1087

Kostanjeve in bukovne hlode

kupi vsako množino franko vagon

Strojilna tovarna SAMSA & Co v Ljubljani.

Vpoštevajo se le pisane ponudbe z navedbo cen.

136

Brzjavke: Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Sološna prometna banka podružnica Ljubljana, prej. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 33 podružnic. Vagal Marijin trg — Sv. Petra cesta. Delniški kapital 60.200.000 K Reserve 17.000.000 K

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurzovnih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 15

Ustmena in pisarna pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsakdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 30. novembra 1916 K 143.241.140.-.

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izrebranih vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izrebranih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa zrebanja